

Vereniging OSVO
Burgemeester Hogguerstraat 2a
1064 EB Amsterdam

secretariaat@verenigingosvo.nl
T. +31 20 480 17 05 - F. +31 20 480 17 09
ING BANK 656 543 337 - KvK 342 590 77

Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen
en een daarmee samenhangende
strategische verkenning
Kaarten op tafel

Amsterdam, 28 december 2009

Het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen

kwam mede met ondersteuning van BMC tot stand,

de strategische verkenning Kaarten op tafel

met medewerking van Publiek Leiderschap.

***Regionaal Plan
Onderwijsvoorzieningen
regio Amsterdam***

BMC
oktober 2009
G.F. Mulder
mr. R.K. Flippo
mevrouw drs. M. de Vries
Projectnummer: 019586
Correspondentienummer: ON-1410-31752

INHOUD

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	3
	1.1 Het proces	3
	1.2 Leeswijzer	4
	1.3 Tot slot	4
HOOFDSTUK 2	KADER	5
HOOFDSTUK 3	BESCHRIJVING VAN DE REGIO	7
HOOFDSTUK 4	GEGEVENS OVER HET AANBOD EN GEBRUIK VAN ONDERWIJSVOORZIENINGEN	8
	4.1 De onderwijsvoorzieningen in de regio Amsterdam	8
	4.2 Het gebruik van de onderwijsvoorzieningen in de regio Amsterdam	8
HOOFDSTUK 5	BESCHRIJVING VAN DE GEWENSTE SITUATIE IN DE REGIO: DE VISIE	10
HOOFDSTUK 6	BESCHRIJVING VAN DE GEWENSTE SITUATIE IN DE REGIO: DE ONDERWIJSVOORZIENINGEN	14
	6.1 Wensen binnen het RPO	14
	6.2 Veranderingen die het bestuur zelf kan melden of aanvragen	17
	6.3 Leerwegondersteunend onderwijs (LWOO)	19
HOOFDSTUK 7	DE RELATIE VAN HET BESTAANDE EN TOEKOMSTIGE ONDERWIJSAANBOD MET HET VERVOLGONDERWIJS EN DE ARBEIDSMARKT	20
	7.1 Bijzondere situatie in Amsterdam	20
HOOFDSTUK 8	ONDERWIJSHUISVESTING	21
HOOFDSTUK 9	HET GEVOERDE OVERLEG	23
	9.1 Overige scholen	23
	9.2 Vervolgonderwijs voor zover het VBO betreft	23
	9.3 Bedrijfsleven	23
	9.4 Gemeenten	23
	9.5 Provincie	23
BIJLAGE 1	BESTUREN EN AANTALLEN LEERLINGEN PER BESTUUR IN AMSTERDAM	24
BIJLAGE 2	ONDERWIJSVOORZIENINGEN VOLGENS CFI (12/08)	25

BIJLAGE 3	GEWENSTE ONDERWIJSVOORZIENINGEN	26
BIJLAGE 4	PROGNOSE VESTIGINGEN VAN SCHOLEN VOOR VO	27
BIJLAGE 5	PROCEDURE OP OVEREENSTEMMING GERICHT OVERLEG	28

Hoofdstuk 1

Inleiding

Dit document bevat het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) van de regio Amsterdam. De Amsterdamse schoolbesturen (voortgezet onderwijs) menen met dit RPO te voldoen aan artikel 72 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs. Dit RPO is de basis voor de samenwerkingsovereenkomst zoals die door de aan dit RPO deelnemende besturen zal worden ondertekend.

1.1 Het proces

In de periode april - oktober 2009 hebben de Amsterdamse schoolbesturen (voortgezet onderwijs), verenigd in het OSVO, en de gemeente Amsterdam samen met BMC gewerkt aan het opstellen van een Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen.

Onder verantwoordelijkheid van het OSVO heeft een stuurgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente en de schoolbesturen, een inventarisatie gemaakt van de huidige voorzieningen en van de wensen van de schoolbesturen. In juni 2009 is tijdens een plenaire bespreking met de Amsterdamse schoolbesturen een basis gelegd voor de vorming van een gemeenschappelijke visie op de toekomstige onderwijsvoorzieningen in de stad. Op basis daarvan heeft BMC, in samenspraak met de stuurgroep, een eerste advies over de visie uitgewerkt.¹ Dit advies is uitvoerig besproken in het bestuur van het OSVO. Daarbij is daar waar mogelijk gebruikgemaakt van de inbreng van leden van het OSVO. Over dit advies (hierna te noemen: het visiedocument) is door het OSVO-bestuur een gesprek gevoerd met de verantwoordelijke portefeuillehouder van het college van B&W van Amsterdam.

In dit document worden de visie en de wettelijk voorgeschreven elementen van een Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen samengevoegd. De hierna beschreven visie en uitgangspunten kunnen rekenen op de volledige instemming van het bestuur van de Vereniging OSVO. In de komende weken zal dit document verder worden besproken met de gemeente Amsterdam, en met de ALV van de Vereniging OSVO.

Indien deze uitwerking kan rekenen op voldoende steun, zal vervolgens communicatie plaatsvinden met maatschappelijke groeperingen. Nog voor het einde van de maand oktober 2009 zal er vervolgens 'op overeenstemming gericht overleg' tussen de gemeente en de schoolbesturen moeten plaatsvinden, waarbij definitief zal moeten worden vastgesteld of het RPO kan rekenen op voldoende steun om binnen de wettelijke termijn (1 november 2009) te worden neergelegd bij het Ministerie van OCW.

¹ De Amsterdamse aanpak voor het verbeteren van de kwaliteit, spreiding en bereikbaarheid van het voortgezet onderwijs, BMC. 1 juli 2009.

1.2 Leeswijzer

Het eigenlijke RPO bevat alleen de hoogst noodzakelijke wettelijk vereiste elementen, waarbij regelmatig verwezen zal worden naar het visiedocument. Dit document bevat immers een uitgebreide beschrijving en analyse van het Amsterdamse VO.

Dit document bestaat uit de volgende onderdelen:

In hoofdstuk 2 worden de elementen uit de Wet op het Voortgezet Onderwijs beschreven die de basis zijn voor dit RPO. Het gaat vooral om artikel 72 uit de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO).

De wet vraagt erom een aantal concrete zaken op te nemen in het RPO. Dat is als volgt gebeurd:

- In hoofdstuk 3 worden de omvang en de begrenzing van de regio vastgesteld en wordt getoetst of de regio voldoet aan de wettelijke vereisten.
- Gegevens over het aanbod en gebruik van onderwijsvoorzieningen zijn te vinden in hoofdstuk 4 (en meer uitgebreid in het visiedocument).
- De gezamenlijk gedragen visie op het onderwijs in de regio wordt beschreven in hoofdstuk 5.
- De relatie van het bestaande en toekomstige onderwijsaanbod met het vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt staat beschreven in hoofdstuk 6.
- Een overzicht van de onderwijsvoorzieningen die de besturen in de periode 2005 - 2010 voor bekostiging in aanmerking willen laten komen staat vermeld in hoofdstuk 7 en in bijlage 3.
- De visie ten aanzien van de onderwijshuisvesting en de prognose per vestiging staan beschreven in hoofdstuk 8.
- De visie van de externe deelnemers aan het overleg op het bestaande en toekomstige onderwijsaanbod in relatie tot het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de onderwijshuisvesting wordt in hoofdstuk 9 beschreven.

1.3 Tot slot

Voor het maken van dit RPO was, mede gezien het aantal schoolbesturen, het grote aantal onderwijsvoorzieningen en de problematiek in het Amsterdamse VO, zeer weinig tijd beschikbaar. Veel thema's die in het visiedocument en in hoofdstuk 5 van dit RPO worden genoemd, zijn dan ook nog niet voldoende uitgewerkt en geconcretiseerd. Wel is in dit RPO de werkelijke situatie van de onderwijsvoorzieningen in Amsterdam zo goed mogelijk aangepast aan de geregistreerde. Daarmee is een basis gelegd. Het RPO is daarmee ook vooral een begin en niet het einde van een proces. Een proces waarin de Amsterdamse schoolbesturen samen met de gemeente zullen werken aan een structurele verbetering van de kwaliteit, spreiding en bereikbaarheid van het voortgezet onderwijs in Amsterdam.

De ledenvergadering van het OSVO stelt het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen vast en toetst en beoordeelt de uitvoering achteraf. Het OSVO-bestuur is namens alle besturen voor VO gemachtigd de uitvoering van deze visie te sturen en te bewaken.

Hoofdstuk 2 Kader

Met ingang van 1 augustus 2008 is de nieuwe Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) van kracht geworden. De voorbereidingen van deze nieuwe wet zijn begonnen in 2003. In de vijf jaren tussen de start en de afronding van de wet is op het gebied van regionale samenwerking ten aanzien van de onderwijsvoorzieningen veel ervaring opgedaan in het VMBO door middel van Regionale Arrangementen (RA). Deze ervaringen zijn voor een belangrijk deel vertaald naar en opgenomen in de nieuwe wet.

Met de nieuwe WVO komt een einde aan de oude RA. In artikel 72 vinden wij de regionale samenwerking voorzieningenplanning nu wettelijk geregeld voor alle schoolsoorten in het VO. Het RA heet nu RPO.

De nieuwe WVO kent drie algemene doelstellingen:

1. *Modernisering* en *vereenvoudiging* van de huidige wet- en regelgeving betreffende de voorzieningenplanning in het VO.
2. Vergroting van de *autonomie* van de scholen.
3. Vermindering van de *administratieve lasten*.

Voor artikel 72, het RPO, geldt in het bijzonder:

- Het onderwijsaanbod beter aan laten sluiten bij wensen van de leerlingen/ouders, het vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt.

Een RPO wordt, net als voorheen een RA, gesloten voor een periode van vijf jaar. Na deze periode, zo is de verwachting, zullen nieuwe afspraken over de onderwijsvoorzieningen nodig zijn. In tegenstelling tot die binnen het RA, gelden de afspraken die in het kader van het RPO zijn gemaakt ook voor die vijf jaar. Indien men er na vijf jaar niet in slaagt om een nieuw RPO te sluiten, komen de gemaakte afspraken te vervallen. Alleen al om deze reden is het aan te bevelen een jaarlijks overleg in te plannen om de voortgang van de gemaakte afspraken met elkaar te bespreken en de regionale samenwerking op deze manier te bestendigen. Dit jaarlijks overleg kan ook gebruikt worden om een mogelijke update van het RPO te maken, indien nodig of wenselijk uiteraard. Afspraken hierover zijn opgenomen in hoofdstuk 8 van dit RPO.

Het RPO biedt de scholen in de regio veel ruimte en vrijheid om de onderwijsvoorzieningen adequaat te regelen. De wet stelt uiteraard wel enkele voorwaarden. Wij volstaan in dit kader met het noemen van de belangrijkste.

In het RPO moet duidelijk worden aangegeven welke voorzieningen de regio kent (gegevens over het aanbod en gebruik van onderwijsvoorzieningen), welke voorzieningen de scholen in de regio willen realiseren en wat hiervan de gevolgen zijn voor het aantal leerlingen per vestiging (prognose van het aantal leerlingen per vestiging).

De omvang en de begrenzing van de regio moeten duidelijk zijn aangegeven. Een regio is het totale aaneengesloten grondgebied van een of meer aangrenzende gemeenten. De gemeente is dus de kleinste eenheid. Op de vestigingen van de samenwerkende scholen moet in elke gemeente die binnen de regio valt, samen minimaal 60% van alle leerlingen zitten die in de gemeente VO volgen. Voorts moet ten minste 65% van de bevoegde gezagsorganen die binnen een gemeente een of meer vestigingen van scholen of scholengemeenschappen hebben, bij het RPO betrokken zijn.

Het RPO geldt voor een periode van vijf jaar (van 1 augustus tot 1 augustus) en wordt ingediend vóór 1 november, zodat het in kan gaan op 1 augustus van het volgende kalenderjaar.

In het RPO wordt de *relatie* aangegeven van het bestaande en het toekomstige onderwijsaanbod met het vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt in de regio. Voorts geven de deelnemende scholen een duidelijke visie op het bestaande en toekomstige onderwijsaanbod in relatie tot het vervolgonderwijs, de arbeidsmarkt en de onderwijshuisvesting.

Over het concept van het RPO vindt overleg plaats met de scholen uit de regio die niet deelnemen, met de gemeente, de provincie, en voor wat betreft het VMBO met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de MBO-instellingen in de regio. Voor wat betreft de gemeente geldt dat over het concept op overeenstemming gericht overleg wordt gevoerd met burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente(n). Dit overleg vindt plaats overeenkomstig een procedure die daartoe is vastgesteld door de samenwerkende bevoegde gezagsorganen en burgemeester en wethouders van die gemeente(n).

Het RPO biedt de scholen de volgende mogelijkheden:

- Verplaatsing van een vestiging van een school (over meer dan drie kilometer).
- Vorming van nieuwe nevenvestigingen van een school.
- Afsplitsing van één of meer scholen van een scholengemeenschap.
- Toevoeging van afsluitend onderwijs aan het onderwijsaanbod van een nevenvestiging.
- Toevoeging aan het onderwijsaanbod in de Gemengde Leerweg.
- Toevoeging van afdelingen in het VBO.

Naast deze mogelijkheden staat het de deelnemers overigens vrij om ook andere afspraken op te nemen.

Indien een nieuwe onderwijsvoorziening leidt tot meer dan 10% leerlingenverlies bij een vestiging van een school of scholengemeenschap van een bevoegd gezag dat niet deelneemt aan het RPO, geldt de regel van de hindermacht. Uiteraard geldt deze niet als dat bevoegde gezag heeft verklaard in te stemmen met de nieuwe onderwijsvoorziening. In het RPO zelf bepalen de deelnemers met elkaar welke hinder zij acceptabel vinden.

Hoofdstuk 3

Beschrijving van de regio

De regio voor dit RPO is de gemeente Amsterdam.

Het gebied van het RPO voldoet aan artikel 72 lid 1 WVO. Dit artikel spreekt van een aaneengesloten gebied bestaande uit het grondgebied van een of meer gemeenten met (een of meer vestigingen van) een school voor VO. In dit geval gaat het om de gemeente Amsterdam.

Allereerst dient ten minste 65% van de bevoegde gezagsorganen die binnen een gemeente een of meer vestigingen van scholen of scholengemeenschappen hebben bij de samenwerking betrokken te zijn. In bijlage 1 is een lijst van deelnemende besturen en scholen opgenomen, voorzien van de leerlingenaantallen. Alle besturen met scholen in de regio nemen deel aan het RPO. Dit percentage is voor deze regio derhalve 100%.

Genoemd artikel 72 schrijft verder voor dat op de deelnemende vestigingen van scholen of scholengemeenschappen van de samenwerkende bevoegde gezagsorganen per gemeente ten minste 60% staat ingeschreven van alle leerlingen die op het grondgebied van die gemeente voortgezet onderwijs volgen. Ook dit percentage komt in de regio Stad Amsterdam uit op 100%!

Hiermee beantwoordt het RPO aan alle criteria die gelden voor de omvang en begrenzing van de regio, zoals deze in de wet (WVO artikel 72) zijn gesteld.

Hoofdstuk 4

Gegevens over het aanbod en gebruik van onderwijsvoorzieningen

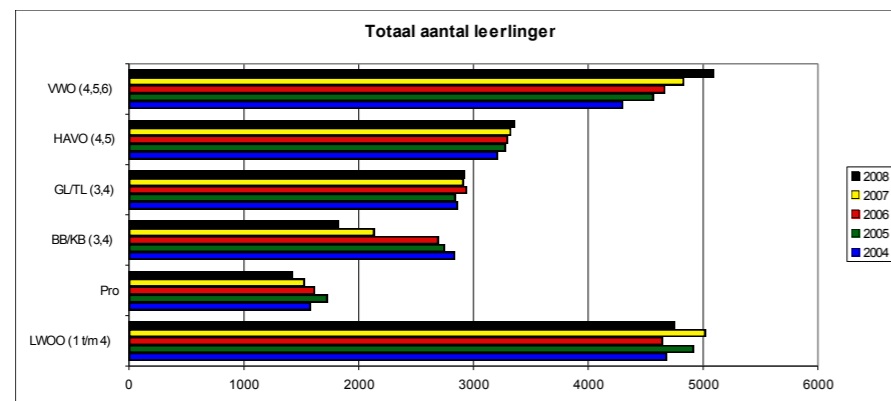
4.1 De onderwijsvoorzieningen in de regio Amsterdam

In bijlage 2 staat een overzicht van alle onderwijsvoorzieningen in de regio Amsterdam zoals die op 8 december 2008 op de overzichten Toegestaan Onderwijs (TGO) geregistreerd stonden bij CFI.

Bij de schoolsoort VBO zijn de afdelingen vermeld waarvoor afsluitend onderwijs mag worden verzorgd op de desbetreffende locatie. Ook zijn vermeld de intra- en intersectorale programma's, voor zover bij CFI bekend. Deze programma's mogen immers sinds 1 augustus 2008 altijd worden aangeboden, mits de onderliggende afdelingen of sectoren aanwezig zijn en mits voldaan wordt aan de overige bepalingen die beschreven staan in het inrichtingsbesluit.

4.2 Het gebruik van de onderwijsvoorzieningen in de regio Amsterdam

In het visiestuk van juni 2009 staat het gebruik van de onderwijsvoorzieningen uitgebreid en per windrichting beschreven.² Voor dit RPO beperken wij ons tot het geven van een totaaloverzicht van het aantal leerlingen per schoolsoort in het Amsterdamse VO. Van de schoolsoorten VWO, HAVO, MAVO (VMBO-GL en TL) en VBO (VMBO-BB en -KB) zijn de aantallen leerlingen in de bovenbouw weergegeven in figuur 4.1. Voor het praktijkonderwijs gaat het om alle leerjaren. Leerlingen met een LWOO-indicatie staan niet bij de betreffende schoolsoort vermeld, maar apart, en wel voor leerjaar 1 tot en met 4.

Figuur 4.1 Leerlingenaantallen per schoolsoort 2004 - 2008

In de grafiek is goed zichtbaar dat de afgelopen vijf jaar het aantal leerlingen in de schoolsoort VWO enorm is toegenomen en in de schoolsoort VBO dramatisch gedaald. Deze trend is ook in andere regio's waarneembaar, zij het minder sterk.

² Hoofdstuk 2: Schets van het Amsterdamse VO, en bijlage 2 tot en met 7: bladzijden 28 - 33.

Daarnaast zijn bij het vervaardigen van het visiedocument de volgende observaties gedaan, die stuk voor stuk relevant lijken voor de visie van de besturen op de ontwikkeling van het VO:

- De groei van categoriaal VWO leidt tot een toenemende druk op de 25 Lycea, en met name op de 14 Lycea met zeer lage (minder dan 20 leerlingen) VWO-aanmeldingen.
- Daling van de deelname aan het VBO leidt tot een groot aantal scholen en scholengemeenschappen met (te) kleine sectoren en afdelingen, waardoor de keuze- en doorstroommogelijkheden onder druk komen te staan.
- De dichtheid en aantrekkingskracht van het scholenbestand in Zuid en Centrum is zo groot, dat het voor de omliggende windrichtingen/regio's steeds lastiger wordt een compleet en evenwichtig onderwijsaanbod in stand te houden.
- Al deze ontwikkelingen samen leiden tot een groot aantal scholen c.q. afdelingen met kleine afdelingen/schoolsoorten, waardoor het voor de betrokken scholen steeds lastiger wordt de vereiste keuzemogelijkheden en kwaliteit in stand te houden.

Hoofdstuk 5

Beschrijving van de gewenste situatie in de regio: de visie

De visie zoals hieronder beschreven is gebaseerd op de twintig punten zoals die vermeld staan in het visiedocument van juni 2009. Dit document had het karakter van een advies van BMC aan het OSVO-bestuur. In de maanden juli tot en met september zijn de twintig punten aangevuld en aangescherpt door het bestuur van OSVO.

Het resultaat zijn de onderstaande punten die de basis vormen voor de aanvragen in dit RPO en voor de verdere ontwikkeling van het VO in Amsterdam.

1. De schoolbesturen in Amsterdam onderkennen hun gezamenlijke wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit, spreiding en bereikbaarheid van het gehele voortgezet onderwijs in de stad Amsterdam.
2. Kwaliteit is de essentie. Kwaliteit niet alleen in de zin van voldoen aan de deugdelijkeisen van de Onderwijsinspectie, maar ook in de zin van de 'gepercipieerde kwaliteit' zoals ouders en leerlingen die ervaren en wensen. Iedereen heeft immers recht op goed onderwijs dat aansluit op de behoefte aan kwaliteit.
3. De schoolbesturen zijn bereid gezamenlijk concrete stappen te nemen en alle benodigde instrumenten te gebruiken om de leerlingen in Amsterdam onderwijs te bieden van een gegarandeerde (volgens de normen van de Onderwijsinspectie) en verwachte (voldoend aan de verwachtingen van ouders en leerlingen) kwaliteit.
4. Amsterdam kent een grote variëteit aan leerlingen en onderwijsbehoeften. Stadsbreed dient er voor al die leerlingen een compleet en innovatief aanbod te zijn in alle schoolsoorten.
5. Mede gezien de goede bereikbaarheid van de voorzieningen kunnen er tussen de stadsregio's verschillen in aanbod bestaan. In elke windrichting worden ten minste alle schoolsoorten, dat wil zeggen VWO, HAVO, VMBO-T (MAVO) en beroepsgericht VMBO (VBO), aangeboden.
6. Onderpresteren van scholen vraagt om een voortvarende aanpak, zowel ten aanzien van de eisen van de Inspectie als ten aanzien van de meer specifieke kwaliteitseisen van ouders en leerlingen. Dit vraagt om gerichte maatregelen, om te beginnen in die delen van de stad en op die scholen c.q. afdelingen waar de kwaliteit aantoonbaar onder de maat is.
7. a. De huidige zestien onvoldoende presterende scholen c.q. afdelingen moeten binnen drie jaar het minimaal gewenste kwaliteitsniveau bieden. Dit streven doet echter geen recht aan een belangrijke maatschappelijke werkelijkheid: het is voor de breedte van het onderwijsaanbod soms nodig een afdeling in stand te houden opdat 'laatbloeiers' de mogelijkheid behouden – met de nodige vertraging – alsnog een 'hogere' diploma te behalen.

Om hiervoor ruimte te bieden stellen de Amsterdamse schoolbesturen zich als doel dat binnen drie jaar het bestaande aantal onvoldoende presterende scholen c.q. afdelingen tot ten minste de helft is teruggebracht. Daarbij willen we aantekenen dat de vigerende beoordelingssystematiek van de Inspectie geen recht doet aan de hier bedoelde afdelingen; de schoolbesturen zullen hierover in overleg treden met de Inspectie.

- b. De schoolbesturen van de (op dit moment twee) 'zeer zwakke' scholen geven we het dringende advies om de betreffende scholen c.q. afdelingen te sluiten, indien er binnen drie jaar na 2009 nog geen duidelijke verbetering zichtbaar is.
8. In aanvulling op het gestelde onder 7 hebben de afdelingen VWO van brede scholengemeenschappen en Lycea die onvoldoende presteren op de beide soorten kwaliteitseisen, de opdracht extra werk te maken van hun kwaliteit en profilering.
9. Het onderwijs wil een bijdrage leveren aan de overdracht van cultuur en kennis, en aan maatschappelijke oriëntatie en cohesie. Om deze doelstelling te kunnen realiseren is het van belang dat zowel de leerlingenpopulatie als het docentencorps een goede afspiegeling vormen van de samenleving. De schoolbesturen spreken uit in de komende tijd tot een pakket van concrete maatregelen te komen dat kan bijdragen aan het bevorderen van de diversiteit van scholen. Het vraagstuk van diversiteit laat zich echter niet alleen binnen en door het onderwijs oplossen. Samenwerking tussen onderwijs en gemeente is op dit punt noodzakelijk.
10. Om haar functie voor de Amsterdamse samenleving, en met name leerlingen en ouders, goed te kunnen vervullen is er tevens behoefte aan een divers samengesteld scholenaanbod, dat zowel categorale scholen omvat, breder samengestelde scholen, als (vmbo)scholen met een verticale verbinding met het vervolgonderwijs (mbo). Deze verschillende soorten scholen kunnen elk een goede functie vervullen. Daarom is het van groot belang dat er een goede balans blijft bestaan tussen deze verschillende schoolsoorten, rekening houdend met de veranderingen in de maatschappelijke vraag.
11. a. De laatste jaren neemt de behoefte van ouders en leerlingen aan categorale VWO-scholen merkbaar toe. Om recht te doen aan deze verandering in de schoolkeuze is in de afgelopen jaren het initiatief genomen voor de start van twee nieuwe Gymnasia. Zoals hiervoor is aangegeven, willen we een goede balans bewaren tussen categorale scholen en bredere scholengemeenschappen. Daarom zullen de schoolbesturen zich in de komende drie jaar beperken tot vijf Gymnasia met een capaciteit van maximaal 800 leerlingen. Daarmee is de capaciteit van de categorale VWO-scholen (inclusief het Amsterdams Lyceum) in tien jaar tijd meer dan verdubbeld. Van de ruim 10.000 VWO-leerlingen zal ongeveer de helft een categorale VWO-school bezoeken. Dit houdt in dat de capaciteit van VWO-afdelingen van de 22 breder samengestelde scholen terugloopt tot ruim 5.000 leerlingen. De schoolbesturen van deze scholengemeenschappen met VWO spreken uit actief werk te (blijven) maken van verdere profilering en kwaliteitsverbetering van hun VWO-aanbod, zodat ouders en leerlingen een aansprekend aanbod wordt geboden. In deze zin is al een aantal initiatieven genomen (waaronder Technasium, TweeTalig Onderwijs, Bèta-streaming).

Daarnaast zal onderzocht moeten worden voor welke scholengemeenschappen behoud van een VWO-afdeling niet langer mogelijk of wenselijk is, en welke alternatieven er zijn voor versterking van het HAVO- en/of MAVO-aanbod.

- b. Naast een voorlopige beperking van de capaciteit van categorale Gymnasia, spreken de schoolbesturen het voornemen uit om de capaciteit van het totale (voortgezet) onderwijsaanbod in de windrichtingen centrum en zuid in de komende drie jaar te beperken tot de huidige omvang. Voorwaarde voor deze beide beperkingen is wel, dat de schoolbesturen van de andere scholen met VWO-afdelingen in de komende drie jaar zorgen voor een voldoende aantrekkelijk alternatief, zowel wat profilering als wat kwaliteit betreft.
12. Het beroepsgerichte VMBO staat onder druk, als gevolg van teruglopende belangstelling. Enerzijds wil het OSVO met het basisonderwijs spreken over de advisering van ouders en leerlingen ten aanzien van de schoolkeuze. Anderzijds noopt deze constatering ertoe de positie van het beroepsgerichte VMBO in haar stadsbrede samenhang te bezien en waar nodig te reorganiseren. Het beroepsgerichte VMBO vraagt om een gevarieerd, innovatief en flexibel aanbod, dat voldoet aan de behoeften van de leerlingen en van de arbeidsmarkt. Uitgangspunt is daarom dat er in Amsterdam zowel een specifiek, vakgericht VMBO-aanbod is, als een breed, oriënterend, intersectoraal aanbod.
13. Een goede aansluiting op het MBO is een dringende noodzaak, omdat vooral in deze schakel het risico van voortijdige schooluitval het grootst is. Voor de lagere niveaus kunnen VM2-trajecten een goede functie vervullen.
14. In de stad dient voldoende aanbod te zijn van MAVO/VMBO-T. Ouders en leerlingen in Amsterdam hechten eraan dat in het MAVO/VMBO-T zowel de doorstroom naar de HAVO als naar het MBO is gewaarborgd. Naast VM2-trajecten zal ook aandacht besteed moeten worden aan verbetering van de aansluiting tussen de hogere leerwegen van het VMBO (kader, gemengd en theoretisch) en die van het MBO (niveau 3 en 4). Veel ouders en leerlingen hebben een voorkeur voor MAVO/VMBO-T-afdelingen bij scholengemeenschappen met HAVO/VWO. Wij achten het de verantwoordelijkheid van de betrokken schoolbesturen om het imago van de leerroute van het VMBO-T/MAVO te verbeteren, en concrete initiatieven te nemen voor een aansprekende profilering.
15. Op alle thema's is op een of andere manier betrokkenheid van de gemeente nodig. Besturen spreken uit dat de gemeente die rol mag en moet spelen, waarbij gemeente en schoolbesturen uiteraard hun eigen wettelijke verantwoordelijkheid houden en waarmaken. Besturen zullen de rol en verantwoordelijkheid van besturen en gemeente concretiseren. Dat bevordert de samenwerking. Zo komt de gewenste kwaliteitsverbetering eerder in zicht. Besturen en gemeente weten dan wat zij van elkaar kunnen verwachten en zijn zo beter in staat elkaar aan te spreken op hun rol, op hun verantwoordelijkheid én op hun resultaten. Deelname van de scholen aan het landelijke project 'Vensters voor Verantwoording' helpt hierover helder te communiceren naar ouders en de maatschappelijke omgeving.
16. Medegebruik door besturen van elkaars gebouwen in alle mogelijke varianten is uitgangspunt bij het oplossen van huisvestingsknelpunten, waarbij richtlijnen en uitgangspunten nader zullen worden vastgesteld.

17. De Kernprocedure I wordt versterkt met capaciteitsafspraken vooraf en handhaving achteraf. Verbetering van de communicatie naar ouders en leerlingen hoort hierbij.
18. De geconstateerde problemen moeten in alle windrichtingen voortvarend aangepakt worden. Eerste prioriteit hebben de regio's West en Oost /Zuidoost, omdat daar de problemen op alle thema's het grootst zijn.

Hoofdstuk 6

Beschrijving van de gewenste situatie in de regio: de onderwijsvoorzieningen

Tijdens de gesprekken die in de maanden mei en juni 2009 met de schoolbesturen zijn gevoerd is door hen een aantal wensen voor veranderingen in de onderwijsvoorzieningen ingebracht. In de eerste plaats zijn dit wensen die gezien kunnen worden als het in overeenstemming brengen van de (bij CFI) geregistreeerde situatie met de werkelijke situatie in de stad Amsterdam.

Daarnaast zijn er omzettingen van dislocaties in nevenvestigingen en (reeds geplande of uitgevoerde) verhuizingen over meer dan drie kilometer ingebracht. Tot slot wil een aantal besturen zijn onderwijsaanbod in de Kader- en Basis-Beroepsgerichte Leerweg uitbreiden. Dit lijkt in tegenspraak met de in een van de voorgaande hoofdstukken geconstateerde terugloop van het aantal leerlingen in het Beroepsgerichte VMBO. Echter, het gaat hier in veel gevallen om het opnemen in het aanbod van afdelingen die nodig zijn om één of meer nieuwe Intersectorale programma's te kunnen aanbieden. In Amsterdam bevinden zich relatief veel scholen met een aanbod in slechts één of twee sectoren. De gevraagde afdelingen zullen dus in de meeste gevallen niet apart worden aangeboden, maar zijn alleen bedoeld om het programma Intersectoraal in alle uitstroomvarianten mogelijk te maken. In een enkel geval wordt een nieuwe afdeling ook aangevraagd om daarmee een extra (smalle) differentiatiemogelijkheid te hebben voor de leerlingen. Dit geldt bijvoorbeeld voor aanvragen voor de afdeling Handel en Verkoop.

Wij onderscheiden in de volgende paragrafen twee soorten wensen: wensen waarvoor scholen overeenstemming in een RPO nodig hebben en wensen die in feite door een schoolbestuur zelf te regelen zijn. Deze laatste hadden niet in dit RPO opgenomen hoeven te worden. Dit is wel gebeurd, zodat daarmee een compleet beeld ontstaat ten aanzien van het onderwijsaanbod in Amsterdam tussen 2010 en 2015. Het totale beeld van alle onderwijsvoorzieningen is te vinden in bijlage 3.

6.1 Wensen binnen het RPO

Het gaat in deze paragraaf om de volgende wensen tot verandering:

1. Verplaatsing van een vestiging van een school over meer dan 3 kilometer.
2. Vorming van nieuwe nevenvestigingen van een school. Het betreft ook het omzetten van een dislocatie in een gewone (niet-tijdelijke) nevenvestiging.
3. Afsplitsing van één of meer scholen van een scholengemeenschap.
4. Toevoeging van afsluitend onderwijs aan het onderwijsaanbod van een nevenvestiging.
5. Toevoeging aan het onderwijsaanbod van onderwijs in de Gemengde Leerweg (alleen indien sprake is van een categoriale MAVO- of VBO-school).
6. Toevoeging van afdelingen in het VBO.

De gewenste veranderingen zullen via het daartoe aangewezen formulier voor 1 november 2009 worden aangevraagd bij CFI. Bij sommige vestigingen is sprake van veranderingen gecombineerd met veranderingen die niet binnen het RPO hoeven te worden geregeld. Dit betreft bij voorbeeld een verhuizing over minder dan drie kilometer. Deze wensen zijn in de tekst hieronder schuingedrukt.

De Onderwijsstichting Esprit:

Vierde Gymnasium³

(C⁴), 17YSXX, Stavangerweg 902, nieuwe nevenvestiging met de schoolsoort VWO (nieuw BRIN in aanvraag, alleen handhaven indien dit wordt afgewezen).

Nova College Amsterdam

(W), 17YS02, Piet Mondriaanstraat 140, dislocatie omzetten in een nevenvestiging met schoolsoorten VWO, HAVO (nieuw⁵), en MAVO, VBO en de afdelingen Administratie, Verzorging, Bouwtechniek verplaatsen van 17YS01, toevoegen Handel en Verkoop.

Samenwerkingsstichting VO's ROCvA:

Stelle College

(O), 14RL00, Mr. Treublaan 1-3, *verplaatsing over minder dan drie kilometer van schoolsoort PRO naar Kraaipanstraat 58-60 (14RL05)* en toevoegen van de afdeling Verzorging. Maakt Intersectoraal mogelijk.

Luca Praktijkschool

(O), 14RL05, Kraaipanstraat 58-60, omzetting van een dislocatie in een nevenvestiging en *toevoeging van de schoolsoort PRO (van 14RO00)*.

Hubertus Vakschool

(W), 00EF00, Reinaert de Vosstraat 27, verhuizing op 1 augustus 2013 over meer dan drie kilometer naar de Europaboulevard (huisnummer nog onbekend)⁶.

Westburgcollege

(W), 14RL04, Karel Klinkenbergstraat 1, dislocatie omzetten naar nevenvestiging, toevoeging van de schoolsoort VBO en de afdelingen Handel en Verkoop, Administratie, Verzorging. Maakt Intersectoraal mogelijk.

Tobiasschool

(Z), 14RL03, Rietwijkerstraat 155, Handel en Verkoop en Administratie toevoegen. Maakt Intersectoraal en smalle trajecten mogelijk.

ROC Op Maat

(ZO), 14RL02 omzetting dislocatie in een nieuwe nevenvestiging met de schoolsoort VBO en de afdelingen Elektrotechniek, Bouwtechniek, Metaaltechniek, Voertuigtechniek, Uiterlijke Verzorging, Verzorging, Handel en Verkoop.

³ Voor de namen van de vestigingen zijn de in Amsterdam gebruikte en gebruikelijke namen gebezigd. Voor het Ministerie van OCW zijn dit in de meeste gevallen vestigingen van scholen en scholengemeenschappen met namen die gekoppeld zijn aan het BRIN-nummer van die school. In de officiële aanvragen zullen die namen worden gebruikt.

⁴ Na de naam van de vestiging staat tussen haakjes de windrichting waarin deze zich bevindt. Dezelfde indeling wordt gebruikt in de bijlagen van het visiedocument.

⁵ Leerlingen werden tot nu toe ingeschreven op de hoofdvestiging.

⁶ Over deze aanvraag vindt nog overleg tussen de ROC-besturen plaats.

	<i>Verhuizing over minder dan drie kilometer (van de Fraijlemaborg 141). Het betreft hier een bijzondere onderwijsvoorziening ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten, met een beperkte doelgroep en omvang</i>
ROC Op Maat	(ZO), 14RL02, Erik de Roodestraat 18, omzetten dislocatie in nevenvestiging met de schoolsoort VBO en de afdelingen Elektrotechniek, Bouwtechniek, Metaaltechniek, Voertuigtechniek, Uiterlijke Verzorging, Verzorging, Handel en Verkoop. Het betreft hier een bijzondere onderwijsvoorziening ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten, met een beperkte doelgroep en omvang.
Bredero College	(N), 21AS03, Meeuwenlaan 132-136, toevoeging van de afdeling Verzorging. Maakt Intersectoraal mogelijk.
Bredero College	(N), 21AS0X, J.H. Hisgenpad 15, toevoeging van de schoolsoorten VBO, MAVO (komt van 21AS00) en de afdelingen Administratie, Handel en Verkoop, Bouwtechniek, Metaaltechniek, Elektrotechniek, Installatietechniek, Voertuigtechniek, Consumptieve Techniek, Transport en Logistiek, Verzorging. ⁷
<u>Stichting Amarantis:</u>	
Rosa Beroepscollege	(N), 17VF01, Schoenerstraat 7, toevoegen afdelingen Administratie, Bouwtechniek. Maakt Intersectoraal mogelijk.
IJdoorn Beroepscollege	(N), 17VF02, Rode Kruisstraat 14, toevoegen afdeling Bouwtechniek. Maakt Intersectoraal mogelijk.
Huygens College	(W), 21ET04, 2e C Huygensstr 31, toevoegen afdeling Bouwtechniek.
Sweelinck College	(Z), 21ET02, Moreelsestraat 21, dislocatie omzetten in een nevenvestiging en schoolsoort MAVO (van 21ET00), HAVO toevoegen ⁸ .
Sweelinck College	(Z), 21ET03, Gabriel Metsustraat 7, dislocatie omzetten in een nevenvestiging en toevoegen schoolsoort MAVO, HAVO. ⁹
Zuiderlicht College	(Z), 21ET07, Rustenburgerstraat 436-438, dislocatie omzetten in een nevenvestiging en VBO, MAVO en afdelingen, Administratie, Verzorging van 21ET00, Handel en Verkoop, Bouwtechniek toevoegen.
De Apollo	(Z), 21ET08, Oudaen 6, nevenvestiging zorg omzetten in nevenvestiging. Toevoegen schoolsoorten MAVO en HAVO. Het betreft hier een bijzondere onderwijsvoorziening ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten, met een beperkte doelgroep en omvang.
TeC Amsterdam	(W), 17HB04, Vlaardingenlaan 25, Administratie en Handel en Verkoop over minder dan drie kilometer van 17HB03, toevoegen afdeling Verzorging. Maakt Intersectoraal mogelijk.

⁷ Over deze aanvraag vindt nog overleg tussen de ROC-besturen plaats.

⁸ Nadere bestuurlijke afspraak over uitvoering en fasering.

⁹ Nadere bestuurlijke afspraak over uitvoering en fasering.

Calvijn met Junior College	(W), 17HB06, Schipluidenlaan 12, Bouwtechniek toevoegen, maakt Intersectoraal mogelijk.
Iedersland	(W), 17HB07, Dr Jan van Breemenstraat 1, nevenvestiging zorg omzetten in gewone nevenvestiging met schoolsoort VBO, Administratie, Bouwtechniek, Verzorging toevoegen. Maakt Intersectoraal mogelijk. Het betreft hier een bijzondere onderwijsvoorziening ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten, met een beperkte doelgroep en omvang. <i>Verhuisd over minder dan drie kilometer van de Johan Braakensiekhof 31.</i>
College de Meer	(O), 14RF03, Lavoisierstraat 2, <i>schoolsoort VBO inclusief Bouwtechniek, Administratie, Verzorging over minder dan drie kilometer van 14RF05</i> , toevoegen Handel en Verkoop.
Cygnus Gymnasium	(O), 14RF06, Linnaeushof 48, omzetten van een dislocatie in een nieuwe nevenvestiging en toevoegen van de schoolsoort VWO
Augustinus College	(ZO), 14RF04, Dubbelink 1, afstoten van de schoolsoorten VWO, HAVO, toevoeging van de afdelingen Bouwtechniek, Uiterlijke Verzorging, Mode en Commercie, Handel en Verkoop, Consumptieve Techniek.

Stichting Montessori SG Amsterdam:

IVKO	(C), 16PS04, Plantage Middenlaan 27, toevoeging van de schoolsoort HAVO. Deze vestiging verhuist binnen enkele jaren over minder dan drie kilometer naar een nieuwe locatie aan de Rustenburgerstraat
-------------	---

Bij de aanvragen in dit RPO is slechts in twee gevallen (Vierde Gymnasium en ROC op Maat, Bijlmerdreef 1289) sprake van echt nieuwe nevenvestigingen. Beide voldoen aan het criterium dat 20% van de populatie van de nieuwe vestiging afkomstig moet zijn uit dezelfde postcodegebieden als de populatie van een van de bestaande vestigingen.

6.2 Veranderingen die het bestuur zelf kan melden of aanvragen

Het gaat hier om de volgende veranderingen:

1. Het verplaatsen van vestigingen over minder dan (hemelsbreed) drie kilometer. Hieronder valt ook het verplaatsen van een onderdeel van een vestiging (schoolsoorten of afdelingen).
2. Het beginnen van een tijdelijke nevenvestiging op minder dan drie kilometer van een andere vestiging of het omzetten van een bestaande dislocatie in een tijdelijke nevenvestiging.
3. De samenvoeging van scholen of scholengemeenschappen.
4. Het aanbieden van de Gemengde Leerweg op een vestiging van een scholengemeenschap waar al MAVO of VBO aanwezig is (alleen indien op schoolniveau over beide schoolsoorten wordt beschikt).
5. Het toevoegen aan het aanbod op een vestiging van een Intra- of Intersectoraal programma waarvoor de onderliggende afdelingen of sectoren op die vestiging aanwezig zijn.
6. Het opheffen van feitelijk niet meer gebruikte vestigingen of dislocaties.

7. Het opheffen van schoolsoorten en afdelingen binnen een scholengemeenschap.

De Onderwijsstichting Esprit:

De Poort	(W), 20XL00, verhuizing over minder dan drie kilometer naar de Piet Mondriaanstraat 140.
Cartesius Lyceum	(O), 17YSYY, E. Wolfstraat 50, tijdelijke nevenvestiging van 17YS08.
De Wissel	(W), 17YS12, verhuizing over minder dan drie kilometer naar de Herman Poortstraat 17

Opheffen van de vestigingen:

17YS01 Burg. De Vlughtlaan, daarbij MAVO, VBO en bijbehorende afdelingen naar 17YS02, 17YS05 Noordzijde 54 (dislocatie).
 17YS06 Karel du Jardinstraat 54(dislocatie), 17YS07 IJselstraat 48 (dislocatie), 17YS09, Herman Poortstraat 17 (dislocatie).
 17YS10Louis Couperusstraat 131 (dislocatie), 17YS11, Jan van Galenstraat 31 (dislocatie), 17YS12 Cabralstraat 1 (dislocatie), 17YS13 Wodanstraat 3 (dislocatie).

Samenwerkingsstichting VOs ROCvA:

Bredero College	(N), 21AS00, Buiksloterweg 85, schoolsoort MAVO schrappen.
De Berkhoff	(O), 09VK00, Wibautstraat 220, verhuizing op 1 augustus 2013 over minder dan drie kilometer naar de Europaboulevard (huisnummer nog onbekend) ¹⁰ .

Stichting Amarantis:

Pieter Nieuwland Coll.	(O), 14RF00, Nobelweg 6, schoolsoort VBO opheffen.
Gerrit van der V. Coll.	(Z), 21ET00, Gerrit van der Veenstr 99, schoolsoort MAVO verplaatsen over minder dan drie kilometer naar 21ET02, schoolsoort VBO verplaatsen over minder dan drie kilometer naar 21ET 07 inclusief de afdelingen Administratie en Verzorging.
Comenius Lyceum	(W), 17HB00, Derkinderenstraat 44, schoolsoort MAVO opheffen.
Meridiaan College	(W), 17HB03, Vd Sande Bakhuijzenstr 4, schoolsoort VBO inclusief afdelingen Administratie en Handel en Verkoop verplaatsen over minder dan drie kilometer naar 17HB04.
College de Meer	(O), 14RF05, Radioweg 56, afsluitend onderwijs VBO verplaatsen over minder dan drie kilometer naar 14RF03, inclusief afdelingen Administratie, Verzorging en Bouwtechniek. Metaal- en Elektrotechniek opheffen.

Opheffen van de vestigingen :

17HB08 Schipluidenlaan 18 (dislocatie)

Stichting Kolom:

¹⁰ Over deze aanvraag vindt nog overleg tussen de ROC-besturen plaats.

PRO Parnassia, (N), 26HP00, verhuizing over minder dan drie kilometer naar de Oostzanerdijk139.

Stichting Montessori SG Amsterdam:

Opheffen van de vestigingen :

16PS13 Kraaipanstraat 58-60, (dislocatie).

Stichting Vrije Scholen VO Noord Holland:

Opheffen van de vestigingen :

16TS01 Baarsstraat 31 (dislocatie).

Vereniging Het Amsterdams Lyceum:

Opheffen van de vestigingen :

02AP00 Valeriusplein 15 schoolsoort HAVO opheffen.

02AP01 Breitnerstraat 1 (dislocatie), 02AP03 Olympiaplein 6 (dislocatie), 02AP04 Valeriusplein 15 (dislocatie).

6.3 Leerwegerondersteunend onderwijs (LWOO)

In een aantal van de gevallen hierboven worden vestigingen en/of schoolsoorten verplaatst waaraan LWOO is gekoppeld. Het meeverplaatsen van LWOO is niet mogelijk binnen een RPO. Dit moet gebeuren in overleg met het samenwerkingsverband op basis van artikel 69 WVO.

Hoofdstuk 7

De relatie van het bestaande en toekomstige onderwijsaanbod met het vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt

Voor deze paragraaf zijn wettelijk gezien alleen het vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt van belang die aansluiten op de schoolsoort VBO. De wetgever gaat ervan uit dat leerlingen die hun diploma halen op andere schoolsoorten veel vaker een vervolgonderwijs buiten de regio zullen gaan volgen.

7.1 Bijzondere situatie in Amsterdam

In Amsterdam zijn veel besturen die scholen voor VO in stand houden ook het bevoegd gezag van MBO-instellingen:

- Stichting Amarantis.
- ROC van Amsterdam.
- Wellantcollege.
- Clusius College.
- Media College Amsterdam.

Zij zijn daarom nauw betrokken geweest bij het samenstellen van dit RPO en hebben vanuit hun eigen (dubbele) verantwoordelijkheid kunnen vaststellen dat het toekomstige onderwijsaanbod door dit RPO beter afgestemd is op het vervolgonderwijs dan dat in het verleden het geval was.

Via de vertegenwoordigers van het MBO is tevens goed gekeken naar de relatie tussen het onderwijsaanbod en de arbeidsmarkt voor leerlingen die een diploma in het VBO behalen.

De ontwikkelingen van de economie en de arbeidsmarkt in de regio moeten als enigszins betrekkelijk beoordeeld worden, omdat een een-op-eenrelatie met vooral het VBO niet altijd te maken is. Economische rapporten bieden vaak een perspectief voor de korte termijn en zijn, met andere woorden, kortcyclisch van aard en zijn voor de lange termijn vaak aan fluctuaties onderhevig. Het is lastig om op basis hiervan valide conclusies te trekken of aanbevelingen te doen over de (in)richting of infrastructuur van het (beroeps)onderwijs en al helemaal over die van het voorbereidend beroepsonderwijs. De tweede kanttekening betreft de aard van het VBO. Het VBO is in de eerste plaats een opleiding die de leerlingen voorbereidt op het middelbaar beroepsonderwijs (landelijk 80 - 90%) en zal vanuit dat perspectief veel leerlingen relatief breed opleiden, zowel in algemeen vormende als in beroepsoriënterende zin. Het onderwijs heeft in dit opzicht een eigen verantwoordelijkheid en kan zich hierin niet (alleen) laten leiden door regionale ontwikkelingen op economisch gebied.

Hoofdstuk 8

Onderwijshuisvesting

Uitgangspunten huisvestingsbeleid gemeente

De gemeente Amsterdam heeft eind 2008 in haar 'Nota Huisvesting Amsterdam' uitgangspunten voor haar huisvestingsbeleid geformuleerd. De gemeente stelt zich in deze nota op het standpunt dat de afgelopen jaren een verbetering in de huisvesting heeft plaatsgevonden.

Op grond hiervan stelt de gemeente de volgende kaders voor haar huisvestingsbeleid voor de komende periode:

1. Toename van nieuwe nevenvestigingen is zeer ongewenst, aangezien de geconstateerde overcapaciteit dan toeneemt.
2. Om redenen van doelmatigheid wordt bij verzoeken om bekostiging van nieuwe gebouwen voortaan bezien in hoeverre deze voorzieningen kunnen worden opgevangen in bestaande, reeds verbeterde gebouwen.
3. Stabilisatie van de omvang is het uitgangspunt. Dit doel kan onder andere als volgt worden gerealiseerd:
 - a. Scholen die meer groeien dan de capaciteit van hun gebouw toelaat, ruilen met scholen die achterblijven in de belangstelling en dus met een kleiner gebouw toekunnen.
 - b. Uit het gebouw gegroeide scholen maken gebruik van onbenutte ruimte(n) in nabijgelegen schoolgebouwen waar het aantal leerlingen is teruggelopen. Dit kan plaatsvinden binnen één bestuur of tussen meerdere besturen.
 - c. Het aannemen van nieuwe leerlingen wordt afgestemd op de capaciteit van het gebouw. Voor elk gebouw is, rekening houdend met het soort onderwijs en de normatieve ruimtebehoefte per leerling, vast te stellen wat de maximale capaciteit aan leerlingen voor dat gebouw is.
 - d. Na realisatie van de lopende projecten is de maximale capaciteit voor Centrum-Zuid bereikt. Er worden niet meer leerlingen op scholen aangenomen dan de schoolgebouwen nu toelaten.

In het visiedocument wordt in hoofdstuk 3 een aantal constatering gedaan over de huisvesting van de scholen in Amsterdam. Veel van de verplaatsingen en nieuwe nevenvestigingen zijn in de afgelopen jaren reeds met de gemeente overlegd en door de gemeente ondersteund.

De aanvragen voor uitbreiding van afdelingen in het VBO hebben op zichzelf genomen geen huisvestingsconsequenties voor de gemeente. Waar dit toch zo zou zijn hebben besturen verklaard dit binnen hun eigen budget op te lossen.

Hiermee hebben de aanvragen zoals in hoofdstuk 6 beschreven geen nieuwe financiële consequenties voor de gemeente.

In het visiedocument is in algemene zin iets gezegd over de leerlingenprognoses voor de VO-scholen in Amsterdam. Om te voldoen aan de vereisten voor een RPO is het nodig om een prognose te maken per vestiging.¹¹ Daarom is door de besturen een prognose gemaakt voor de officiële (hoofd- en neven)vestigingen van de verschillende scholen. Deze prognose is te vinden in bijlage 4.

¹¹ Artikel 14 van de Regeling voorzieningenplanning VO van 11 juli 2008.

Hoofdstuk 9

Het gevoerde overleg

In de periode tussen mei 2009 en september 2009 is overleg gevoerd tussen de bestuurlijke vertegenwoordigers van de deelnemende scholen.

Verder is overleg gevoerd met partijen zoals genoemd in artikel 72 van de WVO. De inzet van dit overleg was het concept van dit RPO.

Met de gemeente is Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) gevoerd, conform de procedure die vermeld staat in bijlage 5.

9.1 Overige scholen

Omdat alle scholen binnen de regio deelnemen was er geen overleg met 'overige' scholen noodzakelijk.

9.2 Vervolgonderwijs voor zover het VBO betreft

Zoals in paragraaf 7.1 gesteld is, bevindt Amsterdam zich in de bijzondere situatie dat bijna alle scholen die een vervolg op het VBO aanbieden tevens direct deelnemen aan het overleg in het kader van het RPO. Het vervolgonderwijs was daarmee direct betrokken bij het opstellen van dit RPO.

9.3 Bedrijfsleven

Het RPO is aan het bedrijfsleven voorgelegd.

9.4 Gemeenten

De gemeente Amsterdam was direct betrokken in het visietraject zoals dat in de periode mei – juli 2009 is gelopen. Na de zomervakantie is opnieuw regelmatig overleg gevoerd. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het hierboven al gemelde op overeenstemming gerichte overleg met de gemeente. Verwacht wordt dat die overeenstemming er eind oktober 2009 zal zijn.

9.5 Provincie

Het RPO is aan de provincie voorgelegd.

Bijlage 1

Besturen en aantallen leerlingen per bestuur in Amsterdam

	Bestuur (naam)	aantal leerlingen
1	Onderwijsstichting Esprit	4087
2	Onderwijsstichting Zelfstandige Gymnasia	1615
3	Openbaar Scholengemeenschap Bijlmer	1636
4	Openbare Stichting Scholengemeenschap Reigersbos	813
5	Samenwerkingsstichting Voortgezet Onderwijs ROCvA BVE	3153
6	Stg Joodse Kindergem Cheider Amsterdam	59
7	Stichting Amarantis OG voor Interconfessioneel Onderwijs	7389
8	Stichting Calandlyceum	1767
9	Stichting Ceder Groep SWV v Scholen voor VO	2278
10	Stichting Clusius College	284
11	Stichting Evangelisch Bijbelgetrouw Voortgezet Onderwijs	200
12	Stichting Islamitisch VO Amsterdam en Omstreken	525
13	Stichting Joodse Scholengemeenschap J B O	155
14	Stichting Kolom, Stichting voor Speciaal Onderwijs	716
15	Stichting Media Amsterdam	328
16	Stichting Montessori Scholengemeenschap Amsterdam	3215
17	Stichting Samenwerkingsschool v Op. en Bijz. VO IJburg	218
18	Stichting Spinozalyceum Amsterdam	1048
19	Stichting Vrije Gezelen Voortgezet Onderwijs Amsterdam Zuid	2711
20	Stichting Vrije Scholen Voortgezet Onderwijs Noord Holland	650
21	Stichting Wellant	698
22	Vereniging Het Amsterdams Lyceum	1023
	Totaal	34568

Bijlage 2

Onderwijsvoorzieningen volgens CFI (stand van zaken december 2008)

School (naam)	Vestiging (BRINno)	Adres	Schoolsoorten
VMBO onder bestuur ROC v A'dam	00EF00	Reinaert de Vosstraat 27	VBO
St Ignatiusgymnasium	01ET00	Jan van Eijckstraat 47	VWO
Wellantcollege	01OE22	Jan van Zutphenstraat 60	VBO
Wellantcollege	01OE23	Archimedesplantsoen 87	VBO, PRO
SGM v Wvo Havo Mavo	01TC00	Hemsterhuisstraat 79	VWO, HAVO, MAVO
Fons Vitae Lyceum	02AN00	Reijnier Vinkeleskade 53	VWO, HAVO
Het Amsterdams Lyceum	02AP00	Valeriusplein 15	VWO, HAVO
Het Amsterdams Lyceum	02AP01	Breitnerstraat 1	Dislocatie
Het Amsterdams Lyceum	02AP03	Olympiaplein 6	Dislocatie
Het Amsterdams Lyceum	02AP04	Valeriusplein 15	Dislocatie
Het Hervormd Lyc Zuid	02AR00	Brahmsstraat 7	VWO, HAVO
Alg Bz SGM Graf Lyc Adam	02PA00	Dintelstraat 60	VBO
Open Sgm Bylmer	03AQ00	Gulden Kruis 5	VWO, HAVO, MAVO, VBO
Praktijkschool De Atlant	09PY00	Tellingen 4	PRO
VMBO onder bestuur ROC v A'dam	09VK00	Wibautstraat 220	VBO
Het Plein	10JY00	Jan de Louterpad 5	PRO
SGM Oost/Zuidoost	14RF00	Nobelweg 6	VWO, HAVO, VBO
SGM Oost/Zuidoost	14RF03	Lavoisierstraat 2	MAVO
SGM Oost/Zuidoost	14RF04	Dubbelink 1	VWO, HAVO, MAVO, VBO
SGM Oost/Zuidoost	14RF05	Radloweg 56	VBO
SGM Oost/Zuidoost	14RF06	Linnaeshof 48	Dislocatie
VMBO onder bestuur ROC v A'dam	14RL00	Mr. Treublaan 1-3	VBO,PRO
VMBO onder bestuur ROC v A'dam	14RL02	Fraijlemaborg 141	Dislocatie
VMBO onder bestuur ROC v A'dam	14RL03	Rietwijkerstraat 55	VBO
VMBO onder bestuur ROC v A'dam	14RL04	Karel Klinkenbergstraat 1	Dislocatie
VMBO onder bestuur ROC v A'dam	14RL05	Mr. Treublaan 1-3	Dislocatie
Sgm Sint Nicolaas Lyceum	14SE00	Prinses Irenestraat 21	VWO, HAVO
Chr Sgm Buitenveldert	14VY00	De Cuserstraat 3	VWO, HAVO, MAVO
Joodse SGM Maimonides	16PN00	Noordbrabantstraat 1	VWO, HAVO, MAVO
Montessori SGM Amsterdam	16PS00	Pieter de Hoofstraat 59	VWO, HAVO, MAVO
Montessori SGM Amsterdam	16PS04	Plantage Middenlaan 27	MAVO
Montessori SGM Amsterdam	16PS07	Mauritskade 58	VWO, HAVO, MAVO
Montessori SGM Amsterdam	16PS08	Polderweg 3	MAVO, VBO, PRO
Montessori SGM Amsterdam	16PS13	Kraaipanstraat 58-60	Dislocatie
Vrije School N Holland	16TS00	Fred. Roeskestraat 84	VWO, HAVO, MAVO
Vrije School N Holland	16TS01	Baarsstraat 31	Dislocatie
SGM Nieuw-West	17HB00	Derkinderenstraat 44	VWO, HAVO, MAVO
SGM Nieuw-West	17HB03	Vd Sande Bakhuijzenstr 4	MAVO, VBO
SGM Nieuw-West	17HB04	Vlaardingenlaan 25	VBO
SGM Nieuw-West	17HB06	Schipluidenlaan 12	MAVO, VBO
SGM Nieuw-West	17HB07	Johan Braakensiekhof 07	
SGM Nieuw-West	17HB08	Schipluidenlaan 18	Dislocatie
Bernard Nieuwentijt College	17VF00	Rode Kruisstraat 83	VWO, HAVO
Bernard Nieuwentijt College	17VF01	Schoenerstraat 7	VBO
Bernard Nieuwentijt College	17VF02	Duinluststraat 20	VBO
Bernard Nieuwentijt College	17VF03	Floraweg 170	MAVO
Bernard Nieuwentijt College	17VF05	Rode Kruisstraat 14	VWO, HAVO, MAVO
Bernard Nieuwentijt College	17VF06	Schoenerstraat 7a	
Esprit Scholengroep	17YS00	Burg Hoggwerstraat 2	VWO, HAVO, MAVO, VBO, PRO
Esprit Scholengroep	17YS01	Burg De Vlugtlaan	MAVO, VBO
Esprit Scholengroep	17YS02	Piet Mondriaanstraat 140	Dislocatie
Esprit Scholengroep	17YS03	Pieter Lodewijk Takstr 33-34	VWO, HAVO, MAVO
Esprit Scholengroep	17YS04	Jan van Galenstraat 31	HAVO, MAVO, VBO
Esprit Scholengroep	17YS05	Noordzijde 54	Dislocatie
Esprit Scholengroep	17YS06	Karel du Jardinstraat 54	Dislocatie
Esprit Scholengroep	17YS07	Ijselstraat 48	Dislocatie
Esprit Scholengroep	17YS08	Frederik Hendrikpints 7a	VWO, HAVO, MAVO
Esprit Scholengroep	17YS09	Herman Poortstraat 17	Dislocatie
Esprit Scholengroep	17YS10	Louis Couperusstraat 131	Dislocatie
Esprit Scholengroep	17YS11	Jan van Galenstraat 31	Dislocatie
Esprit Scholengroep	17YS12	Cabralstraat 1	
Esprit Scholengroep	17YS13	Wodanstraat 3	Dislocatie
De Poort school voor PRO	20XL00	Schipluidenlaan 14	PRO
Barlaeus Gymnasium	21AB00	Weteringschans 29-31	VWO
Vossius Gymnasium	21AF00	Messchaertstraat 1	VWO
Bredero College	21AS00	Buiksloterweg 85	VWO, HAVO, MAVO
Bredero College	21AS03	Meeuwenlaan 132-136	VBO
Bredero College	21AS05	Beemsterstraat 526 a	
SGM Dalton Spinozalyceum	21BH00	Peter van Anrooystraat 8	VWO, HAVO, MAVO
SGM Amsterdam-Zuid	21ET00	Gerrit van der Veenstr 99	VWO, HAVO, MAVO, VBO
SGM Amsterdam-Zuid	21ET02	Moreelsestraat 21	Dislocatie
SGM Amsterdam-Zuid	21ET03	Gabriel Metsustraat 7	Dislocatie
SGM Amsterdam-Zuid	21ET04	2e C Huygensstr 31	MAVO, VBO
SGM Amsterdam-Zuid	21ET07	Rustenburgerstraat 436-438	Dislocatie
SGM Amsterdam-Zuid	21ET08	Oudaen 6	
SGM Reigersbos	21FF00	Ravenswaaipad 3	VWO, HAVO, MAVO, VBO
Calandlyceum	21GD00	Pieter Calandlaan 182	VWO, HAVO, MAVO, VBO
Stg Cheider VO	23GF00	Zeelandstraat 11	VWO, HAVO, MAVO
Clusius College	25EF03	Rode Kruisstraat 40	VBO
School voor PRO Parnassia	26HP00	Markengouw 428	PRO
Islamitisch College Amsterdam	27LL00	Jacob Geelstraat 38	VWO, HAVO, MAVO, VBO
Praktijkschool De Dreef	27VH00	Dubbelink 3	PRO
De Passie	28AC00	Contactweg 150	VWO, HAVO, MAVO
Yburg College	28DH00	Frans Zieglerstraat 201	VWO, HAVO, MAVO, VBO

Bijlage 5

Procedure op overeenstemming gericht overleg

Artikel 1

Deze procedure is gebaseerd op artikel 72, lid 2 aa van de Wet op het Voortgezet Onderwijs.

Artikel 2

Deze procedure regelt het op overeenstemming gericht overleg tussen de samenwerkende bevoegd gezagsorganen van de scholen in de regio en burgemeester en wethouders van de betrokken gemeenten.

Artikel 3

Bovengenoemd overleg vindt plaats over het concept-RPO zoals dat is vastgesteld door de samenwerkende bevoegd gezagsorganen van de scholen in de regio. Het overleg richt zich met name op de huisvestingsgevolgen van de aangevraagde onderwijsvoorzieningen, zoals beschreven in het desbetreffende hoofdstuk van het plan.

Artikel 4

In het overleg wordt vastgesteld of er overeenstemming is tussen de samenwerkende bevoegd gezagsorganen en de gemeente over de huisvestingsgevolgen.

Artikel 5

Indien over één of meer onderdelen van het plan geen overeenstemming wordt bereikt, wordt dit geschil voorgelegd aan een commissie van drie personen. Voor deze commissie wordt een lid aangewezen door de samenwerkende bevoegd gezagsorganen, een door burgemeester en wethouders van de bij dit geschil betrokken gemeente en een lid door beide gezamenlijk. Deze commissie doet een bindende uitspraak, zo mogelijk voor de eerstvolgende datum van indiening van dit RPO.

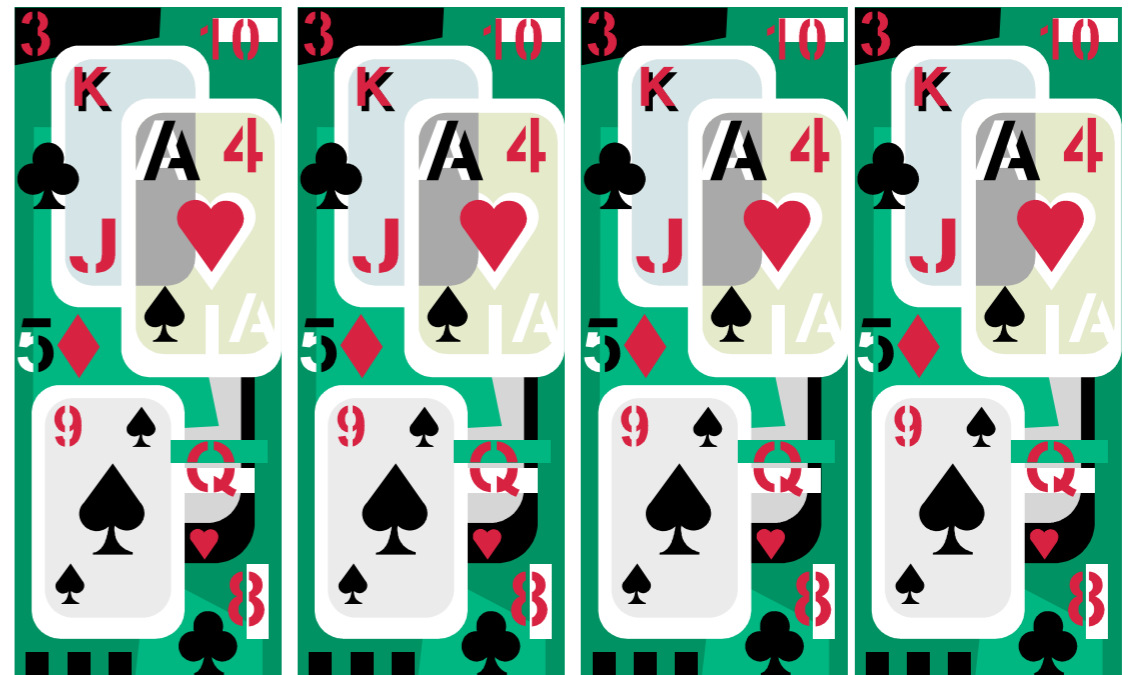
Artikel 6

Indien het niet mogelijk is uitspraak te doen voor genoemde datum, dan worden alleen die aanvragen ingediend waarover overeenstemming is gebleken.

Artikel 7

In die gevallen waarin deze procedure niet voorziet beslissen de samenwerkende bevoegd gezagsorganen van de scholen in de regio en burgemeester en wethouders van de betrokken gemeenten samen.

Kaarten op tafel

Naar levenskrachtig, kwalitatief sterk en overzichtelijk voortgezet onderwijs

Kaarten op tafel: Naar levenskrachtig, kwalitatief sterk en overzichtelijk voortgezet onderwijs in Amsterdam

1. Aanleiding

Sinds 1 november j.l. beschikt het OSVO over een RPO dat unaniem gesteund wordt door de leden, en ruim voldoet aan de wettelijke eisen: een complete inventarisatie van de huidige voorzieningen, een uitgewerkte visie op het toekomstig onderwijsaanbod, en een overzicht van de gewenste vestigingen, inclusief het daarbij horende onderwijsaanbod.

Met dit RPO worden een flink aantal situaties formeel geregeld, die in de afgelopen jaren ofwel niet goed geregistreerd zijn, ofwel scheef gegroeid zijn. De visie die in dit RPO is neergelegd, biedt goede aanknopingspunten voor een vervolg.

Hoewel het OSVO-bestuur tevreden is met de basis die dit RPO legt voor toekomstige ontwikkelingen, heeft het ook wel enkele aanmerkingen. Om te beginnen constateert het bestuur dat er niet een volledig inzicht is in huidige en toekomstige ontwikkelingen. Dit betreft niet alleen inzicht in huisvestingsplannen waarover schoolbesturen overleggen met de Gemeente, maar ook de effecten van voornemens op het terrein van beroepsgericht VMBO, de effecten van de uitbreiding van de Gymnasium-capaciteit en 'bewegingen' ten aanzien van de andere drie prioriteiten die in het rapport genoemd worden. Het OSVO-bestuur heeft behoefte aan een completer beeld van de voornemens van de verschillende schoolbesturen. Vandaar de titel van deze notitie: 'kaarten op tafel'.

Daarnaast is het OSVO-bestuur van mening dat de oplossingsrichting van de vijf prioriteiten nog onvoldoende uit de verf komt. Deels is dat een bewuste keuze: het is verstandig om meer tijd te nemen om een aantal recente ontwikkelingen en initiatieven beter te laten uitkristalliseren en schoolbesturen de ruimte te geven om met het nieuw verworven inzicht van dit RPO in eigen kring overleg te voeren over de toekomst. Anderzijds is de urgentie van de problematiek in een aantal regio's en van een aantal scholen en schoolsoorten dusdanig groot, dat het verstandig is een ultieme poging te ondernemen om tot scherpere afspraken te komen over mogelijke oplossingsrichtingen en vervolgstappen. Daarvoor is overigens ook een nadere verkenning en analyse nodig van de problematiek die schuilgaat achter de vijf prioriteiten die in het RPO worden genoemd.

Op dit moment ligt de vraag voor of de dynamiek die is ontstaan door de opstelling van het RPO benut kan worden om te komen tot vervolgstappen die kunnen leiden tot de oplossing van een aantal majeure knelpunten. Van de zijde van de Gemeente is aangegeven dat men van mening is dat de schoolbesturen, in het verlengde van het RPO, komen tot een concretisering van afspraken en oplossingsrichtingen. In verband met de behandeling van huisvestingsaanvragen noemt de Gemeente als richtdatum 1 februari 2010. Het OSVO-bestuur heeft besloten in de komende periode stappen in die richting te zullen zetten, in goede samenspraak met de eigen leden.

2. Opdracht

Op grond van deze overwegingen heeft het OSVO-bestuur Pieter Hettema/Publiek Leiderschap de opdracht gegeven om te komen tot

- Een inventarisatie van beleidsvoornemens t.a.v. de vijf prioriteiten
- Een nadere verkenning van de huidige situatie, van trends en mogelijke problemen
- Aangeven van mogelijke oplossingsrichtingen voor de vijf prioriteiten
- Formuleren van vervolgstappen voor de periode 1 november 2009 - 1 februari 2010

3. Aanpak

In de eerste fase van dit onderzoek heb ik gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de Gemeente Amsterdam/DMO (N.Krijnen, D.Huiberts) en met vijf schoolbesturen (Amarantis, ROCvA, MSA, Calandlyceum, Esprit Scholen). Na overleg met het OSVO-bestuur over een eerste versie van dit rapport, heb ik per school/bestuur een inventarisatie uitgevoerd van de huidige situatie en van voornemens voor de toekomst (bijlage 2). Met twee schoolbesturen (Vrije School, De Passie) heb ik vervolgens nog een apart gesprek gehad over hun situatie. Van de Gemeente/DMO heb ik nadere informatie gekregen over hun opvattingen en de verwachtingen die zij hebben t.a.v. vervolgstappen. Daarnaast heb ik van de Gemeente/DMO actieve medewerking en ondersteuning gekregen bij het verzamelen en ordenen van informatie die meer inzicht biedt in de problematiek en oplossingsmogelijkheden. Tot slot heb ik overleg gehad met BMC en de Gemeente/Het Register over de productie van een aantal kaarten die het inzicht in de problematiek helpen verhelderen (bijlagen 3 tot en met 8).

4. Verkenning van de problematiek en van trends

In 'Kaarten op Tafel' wordt voortgebouwd op de opmerkingen en aanbevelingen uit de eerder uitgebrachte rapporten over de kwaliteit van het onderwijsaanbod (Spiegel VO, mei 2009) en de herschikking van bestaande scholen (Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen, juli 2009). Gezien de opdracht en de beschikbare tijd, heb ik me in 'Kaarten op Tafel' vooral gericht op de hoofdlijn: een analyse van het huidige en toekomstige onderwijsaanbod, rekening houdend met de *totale* leerlingenontwikkeling, de leerlingenstromen binnen de stad en de bestuurlijke en onderwijskundige voornemens van de scholen.

Deze beperking brengt met zich mee dat een aantal andere aspecten slechts zijdelings aan de orde komen. Dat geldt met name voor de verschillen in de demografische ontwikkeling van stadsdelen (grosfweg: 'krimp' in West, 'groei' in Oost/IJburg), voor verschuivingen in de schoolkeuze (grosfweg: 'van vmbo naar vwo') en voor de gevolgen die deze beide factoren kunnen hebben voor het onderwijsaanbod en de huisvesting van scholen. Ondanks deze beperkingen ben ik van mening dat dit rapport een goed onderbouwd beeld geeft van de huidige situatie en het perspectief van scholen, schoolsoorten, en het onderwijsaanbod in verschillende stadsdelen en Amsterdam als geheel.

Op basis van het RPO, ziet het Amsterdamse scholenbestand er als volgt uit:

Tabel 1. Schoolsoorten naar instroom en omvang (2008 c.q. 2009)

Scholen naar samenstelling	aantal scholen	L1 le leerjr (2009)	1e lj t.o.v. Tot.instr	Gem. instroom (2009)	Totaal aantal l1 (2008)	Perc. t.o.v. totaal	Gem. Omvang
PRO	6	164	2 %	24	992	3%	165
VBO-beroeps	29	2.070	28 %	71	9.726	27.5%	335
VMBO g/t	5	384	5 %	77	1.469	4%	294
Brede sg.	4 ¹	642	9 %	160	3.192	9%	798
M/H/V	12 ²	1.959	27 %	163	9.383	27%	782
H/V	8	1.239	17 %	155	6.196	17.5%	775
VWO categ.	6	900	12 %	150	4.099	12%	683 ³
Totaal	70	7.358	100 %	105	35.057	100%	500

¹ OSB, IJburgcollege, Islamitisch College Amsterdam en Reigersbos

² Amstellyceum en Cosmicus Montessorilyceum worden, gezien de bestuurlijke voornemens, als één school gerekend. Calandlyceum wordt, gezien bestuurlijke voornemens, tot deze categorie gerekend.

³ De gemiddelde schoolgrootte van categorale VWO-scholen valt lager uit, omdat twee nieuwe Gymnasia in 2008 nog in opbouw zijn.

Er zijn 70 scholen voor v.o. verspreid over Amsterdam, met in totaal ruim 35.000 leerlingen. Scholen variëren enorm in omvang, van 95 leerlingen (De Wissel), tot ruim 1750 leerlingen (Calandlyceum). De gemiddelde schoolgrootte van alle scholen is 500 leerlingen - veel lager dan het landelijk gemiddelde van ca 750 leerlingen per school/vestiging.

Opvallend is dat, naast uiteraard het Praktijkonderwijs, het vmbo-beroepsgericht onderwijs en vmbo-t de kleinste scholen kent. Er zijn in totaal 29 vmbo-beroepsgerichte scholen, die samen ruim 9.700 leerlingen omvatten, variërend tussen 95 (De Wissel) en ruim 1000 (NOVA-college) leerlingen.

De grootste scholen vinden we in de categorieën mavo/havo/vwo en brede scholengemeenschappen, tot een omvang van ca 1750 leerlingen. Ook in deze scholencategorieën treffen we enkele beduidend kleinere scholen aan, veelal van een specifieke levensbeschouwing (Islamitisch, Evangelisch, Joods).

In het RPO is uitgesproken dat alle schoolbesturen kunnen instemmen met de uitbreiding van het Gymnasium-aanbod tot de huidige vijf scholen, waarbij elk Gymnasium voorlopig gebonden is aan een maximum van 800 leerlingen. Als deze voornemens zijn uitgevoerd, zal de capaciteit van het categoriaal VWO (incl. Amsterdams Lyceum) gegroeid zijn tot ca 5.000 leerlingen, en zal de gemiddelde schoolgrootte van deze groep scholen vergelijkbaar zijn met die van de (mavo)/havo/vwo-scholen.

Tabel 2. Aantal scholen, naar samenstelling, per windrichting (2009)

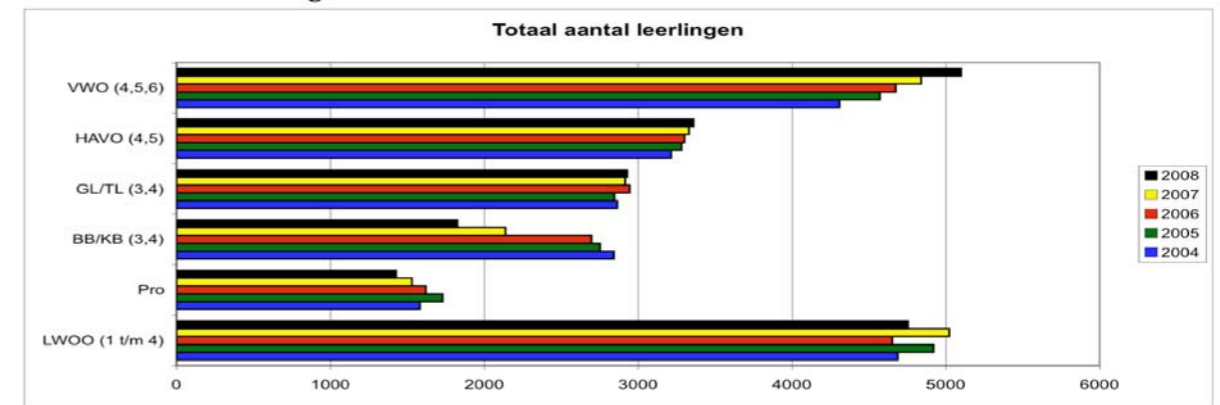
Schoolsoort	Centr/Zuid	Noord	Oost	West	ZuidOost	Totaal
PRO	1	1	1	2	1	6
VMBO-beroeps	3	7	6	11	2	29
VMBO g/t	3	1	-	1	-	5
Brede sg	-	-	1	1	2	4
(M)H/V	12	2	2	4	-	20
VWO-cat	4	-	1	1	-	6
Totaal	23	11	11	20	5	70

De grootste concentratie van scholen (23 van de 70) bevindt zich in Zuid/Centrum. Daarna volgen West (20 scholen), Oost (11 scholen) en Noord (11 scholen). In Zuid-Oost staan vijf scholen, waarvan twee een (zeer) brede samenstelling hebben.

Per schoolsoort is de verspreiding zeer verschillend. De zes Praktijkscholen zijn terug te vinden in alle delen van de stad. Van de 29 vmbo-beroepsscholen staat ruim een derde in West. Zelfstandige VMBO-g/t scholen (mavo, soms met een havo-afdeling) treffen we vooral aan in centrum/zuid. Dat geldt nog veel sterker voor (mavo)/havo/vwo scholen: 12 van de 20 avo/vwo-scholen treffen we aan in centrum/zuid. Met 4 (mavo)/havo/vwo scholen is ook west goed bedeed. Zoals bekend, bevinden de categorale VWO-scholen zich voornamelijk in centrum/zuid. Door de stichting van het 4e Gymnasium en het Cygnus zijn er nu ook Gymnasia in West en in Oost.

In het RPO-rapport van oktober 2009 wordt aangegeven dat de afgelopen vijf jaar het aantal leerlingen dat VWO volgt, enorm is toegenomen en dat de deelname aan de schoolsoort VBO fors is gedaald. Deze trend is ook in andere delen van Nederland waarneembaar, zij het minder sterk. Anderzijds is sprake van een voortgaande groei van de onderwijsdeelname aan het (havo)/vwo en met name aan het categoriaal vwo.

Tabel 3: Ontwikkeling deelname naar schoolsoort 2004 – 2008

Voor de beschouwing van de situatie per stadsdeel is onderstaand overzicht van leerlingstromen van belang. Deze tabel onderstreept nogmaals de aantrekkingskracht van het scholenaanbod in centrum/zuid op leerlingen uit alle stadsdelen. Na centrum/zuid, slaagt ook het onderwijs in Noord er goed in aantrekkelijk te blijven voor leerlingen uit het eigen stadsdeel. Toch is dit percentage al lager dan 10 jaar geleden, toen het nog boven de 80% lag. Dat ligt anders in de drie andere delen van de stad. Van alle leerlingen uit Oost bezoekt 60% scholen in andere stadsdelen. Daarmee is Oost de grootste 'vertrekregio' - groter nog dan Zuidoost, dat 56% van zijn 'eigen' leerlingen weet te bedienen. De aantrekkingskracht van West is (met 62%) groter dan vooraf wellicht gedacht. Uit onderliggende cijfers blijkt dat het grootste deel van de uitstroom uit West betrekking heeft op havo/vwo.

Tabel 4. Leerlingstromen in Amsterdam

Bestemming	Herkomst				
	Noord	Oost	ZuidOost	West	Centr/Zuid
Noord	74%	5.5%	1%	1%	1.5%
Oost	6.5%	40%	14.5%	3%	7.5%
Zuidoost	1%	4%	56%	1%	8%
West	4%	8%	9.5%	62%	1%
Centrum/Zuid	14.5%	42.5%	19%	33%	82%
Totaal	3.778	4.553	3.866	11.026	5.753

Op grond van de hiervoor geschetste situatie en trends worden in het RPO dan ook de volgende voorlopige conclusies getrokken:

- De groei van categoriaal VWO leidt tot een toenemende druk op de 25 Lycea, en met name op de 14 Lycea met jaarlijks zeer lage (in casu: minder dan 20 II) VWO-aanmeldingen
- De daling van de deelname aan het vmbo-beroepsgericht leidt tot een groot aantal scholen en scholengemeenschappen met (te) kleine sectoren en afdelingen, waardoor de keuze- en doorstroombmogelijkheden onder druk komen te staan.
- De dichtheid en aantrekkingskracht van het scholenbestand in Zuid en Centrum is zo groot, dat het voor de omliggende windrichtingen/regio's steeds lastiger wordt een compleet en evenwichtig onderwijsaanbod in stand te houden.
- Al deze ontwikkelingen samen leiden tot een groot aantal scholen c.q. afdelingen met kleine afdelingen/schoolsoorten, waardoor het voor de betrokken scholen steeds lastiger wordt de vereiste keuzemogelijkheden c.q. kwaliteit in stand te houden.

5. De vijf prioriteiten: analyse en oplossingsrichting

In het RPO worden vijf prioriteiten genoemd, waarvoor in de komende periode oplossingen uitgewerkt moeten worden. Hieronder wordt de problematiek nader omschreven. Op basis van het feitenmateriaal en de trends die hiervoor gepresenteerd zijn, worden oplossingsrichtingen aangegeven.

5.1 VWO: categoriaal versus 'breed'

In totaal zijn er 30 scholen/scholengemeenschappen die VWO aanbieden. Omdat veel scholengemeenschappen werken met één of meer leerjaren waarin VWO wordt gecombineerd met HAVO (of breder) kan het totaal aantal VWO leerlingen van alle leerjaren samen slechts bij benadering worden gegeven. Op basis van de omvang van het vierde leerjaar kan worden berekend dat er ruim 11.000 VWO leerlingen zijn (2008).

Uitgaande van de huidige schoolkeuzepatronen zullen de vijf categorale Gymnasia en het Amsterdams Lyceum in de komende periode voldoende omvang hebben om een goed VWO-aanbod te kunnen bieden (tenminste vijf klassen per leerjaar). Er is één Lyceum met een vergelijkbare omvang: het MLA. Naast deze zeven VWO-scholen zijn er 9 Lycea die een omvang hebben van 3 of 4 klassen per leerjaar (tenminste 75 leerlingen). Met een dergelijke omvang zijn ook zij in staat alle profielen en vakken van de Tweede Fase goed aan te bieden. Zeven Lycea en brede scholengemeenschappen hebben een zodanig kleine VWO-afdeling dat er hooguit één of twee klassen per leerjaar kunnen worden gevormd. Tot slot zijn er zeven Lycea c.q. brede scholengemeenschappen die zo weinig VWO-aanmeldingen hebben dat ze geen afzonderlijke vwo-klas kunnen vormen. Deze scholen zullen in de bovenbouw vwo-leerlingen moeten combineren met havo-leerlingen om alle profielen te kunnen aanbieden. Bij de opstelling van het RPO is uitvoerig gediscussieerd over de functie van categorale VWO-scholen en die van bredere scholengemeenschappen c.q. Lycea, die VWO aanbieden naast andere schoolsoorten. Beide groepen scholen vervullen elk een wezenlijke functie in het onderwijsaanbod van Amsterdam. Op breder samengestelde scholengemeenschappen vervult de VWO-afdeling niet alleen een functie voor leerlingen die met een VWO-advies de basisschool verlaten, maar ook voor leerlingen met een lager advies. Een deel van deze leerlingen blijkt in de loop van de onderbouw over meer intellectuele talenten te beschikken, en stroomt tussentijds, of na afronding van de onderbouw, door naar het VWO. Deze 'opstroomfunctie' is een belangrijke functie, met name voor leerlingen uit lagere sociaal-economische milieus.

Een groot dilemma voor brede scholen met een kleine VWO-afdeling is, dat opheffing van het atheneum-aanbod een domino-effect kan veroorzaken dat kan leiden tot een verlaging van het totale niveau van de instroom. Als de huidige afspraken over de Gymnasia ten uitvoer zijn gebracht, is er nog een potentieel van ruim 6.000 leerlingen voor 24 VWO-afdelingen aan Lycea en brede scholengemeenschappen. Rekening houdend met de schoolkeuzepatronen van de afgelopen jaren zullen de afspraken over beperking van de groei van het categorale VWO en van de scholen in Centrum/Zuid op korte termijn leiden tot een grote druk op de plaatsingscapaciteit van de overige Lycea. *Daarover zullen snel afspraken gemaakt moeten worden.*

De Tweede Fase kent vier 'profielen'. Om elk profiel te kunnen aanbieden, inclusief de keuzemogelijkheden, is per profiel tenminste één klas van tenminste 25 leerlingen per leerjaar nodig. Bij een geringere omvang kunnen scholen met een andere onderwijskundige inrichting en slim combineren van groepen en leerjaren nog wel wat maatregelen nemen om voldoende kwaliteit en keuzemogelijkheden aan te bieden. Die mogelijkheden zijn echter wel beperkt. Scholen met een kleine VWO-afdeling zullen, met name vanwege de financiële beperkingen, goed moeten afwegen of instandhouding van een (zeer) kleine VWO-afdeling opweegt tegen de gevolgen voor de rest van het onderwijsaanbod.

Als de huidige trend in de schoolkeuze doorzet, zal het volume aan VWO-leerlingen gestaag toenemen. Het lijkt echter uitgesloten dat deze toename voldoende is om de (zeer) kleine VWO-afdelingen van alle 14 kleine Lycea c.q. scholengemeenschappen weer levensvatbaar te maken. Voor deze scholen is een gerichte profilering op havo/mavo leerlingen een goede optie. Enkele scholen denken daar nu al over na, en geven aan dat zij het inderdaad van groot belang achten dat de 'HAVO-problematiek' beter geadresseerd wordt, met name omdat de MAVO-HAVO-route een flinke bijdrage kan leveren aan de emancipatie van leerlingen uit lagere sociaal-economische milieus c.q. met een niet-westerse achtergrond.

Analyse en oplossingsrichting: *De meeste grotere Lycea hebben een duidelijk profiel, ofwel door klassieke vorming, 'status', een specifiek onderwijsaanbod (VTO, TTO, LOOT, Technasium, cultuur) ofwel door een onderscheidend onderwijsconcept (Montessori, Dalton, Vrije School). Uit de recente inventarisatie onder alle v.o. scholen komt naar voren dat vrijwel alle Lycea bijzondere onderwijskundige en pedagogische elementen hebben in hun aanbod. Kennelijk zijn vooral de kleinere Lycea er tot nu toe echter niet in geslaagd zich daarmee voldoende te onderscheiden. Dit ondanks het feit dat uit de inventarisatie blijkt dat het gaat om aansprekende initiatieven op het terrein van TTO, sport, cultuur, dans, extra talen of extra leerlingenbegeleiding. Voor het waarmaken van een nieuw profiel is echter ook voldoende volume nodig. Het dilemma is, dat het juist kleinere Lycea vaak ontbreekt aan dat volume. De (schoolbesturen van de) betreffende kleinere Lycea zullen in de komende periode dan ook goed moeten nagaan of hun positie, volume en potentie sterk genoeg is om een onderscheidend profiel te ontwikkelen en te communiceren. Daarvoor zijn drie oplossingsrichtingen denkbaar:*

1. *Schoolbesturen kunnen per windrichting verkennen of de bovenbouw van het VWO van twee of drie kleinere Lycea op één locatie kan worden gecombineerd, zodat er een levensvatbaar en kwalitatief sterker geheel ontstaat.*
2. *Een tweede mogelijkheid is, dat een 'klein Lyceum' buiten centrum/zuid zich profileert door zich onderwijskundig en in naam te verbinden aan een Gymnasium of Lyceum met een sterke reputatie c.q. sterk concept.*
3. *Als derde moet worden opgemerkt dat het onvermijdelijk is dat enkele van de huidige Lycea hun VWO-afdeling sluiten. Voor deze scholen zijn in de Amsterdamse onderwijsmarkt overigens nog voldoende profileringmogelijkheden aanwezig. Daarbij zal vooral gekeken moeten worden naar verbetering van (de kwaliteit en het rendement van) het huidige HAVO-onderwijs, naar verbetering van de aansluiting van het HAVO op het HBO en van het MAVO op het MBO en HBO.*

5.2 De positie van vmbo-t

De theoretisch/gemengde leerweg van het VMBO (MAVO) wordt aangeboden door 26 scholen: vijf zelfstandige vmbo/t-mavo-scholen (soms met havo-afdeling), vijf verbonden aan een vmbo-scholengemeenschap, vier afdelingen van een brede scholengemeenschap, en 12 mavo-afdelingen verbonden aan Lycea. Van alle vmbo/t-gediplomeerden stroomt landelijk ca 90% door naar het mbo, en slechts een deel naar het havo. Uit de ervaringen met Kernprocedure I blijkt, dat veel ouders en leerlingen de voorkeur geven aan vmbo-t (mavo) verbonden aan een Lyceum. De capaciteit op deze scholen wordt vaak bewust beperkt gehouden, om te voorkomen dat de mavo-afdeling het beeld van de school gaat domineren, ten koste van de aantrekkingskracht voor havo- en atheneum.

Analyse en oplossingsrichting: VMBO-t wordt nog steeds gezien als een algemeen vormende leerroute die benut kan worden door leerlingen om 'op te klimmen' in hun schoolloopbaan. Deze route kan vooral van belang zijn voor leerlingen met een lage sociaal-economische achtergrond, die vaak gepaard gaat met taalachterstand en sociaal-culturele verschillen. Gezien de grote diversiteit van de Amsterdamse bevolking kan dit een belangrijke leerroute zijn om een groter aantal jongeren op een hoger onderwijsniveau te brengen. Enerzijds ligt hier voor een aantal kleine Lycea een mogelijkheid om zich toe te leggen op deze 'emancipatiefunctie'.

Er lijkt in Amsterdam voldoende ruimte te zijn voor een aantal sterke mavo/havo-scholen om, in samenwerking met het HBO en de ROC's, deze emancipatieroute onderwijskundig goed vorm te geven. Versterking van deze route kan wellicht ook bijdragen aan de oplossing van het huidige tekort aan techniek-studenten op MBO en HBO-niveau. Anderzijds is het van groot belang dat de ROC's, in samenspraak met vmbo/t- scholen, helpen bij het ontwikkelen van een betere loopbaanoriëntatie voor deze groep leerlingen, en zelf verkorte mbo-trajecten ontwikkelen die toeleiden naar het HBO.

5.3 De toekomst van vmbo-beroepsgericht en zorgleerlingen

Er is geen schoolsoort die zoveel vestigingen kent als het vmbo-beroepsgerichte aanbod. De schaalgrootte van de 29 vmbo-scholen varieert flink rondom het gemiddelde van 350 leerlingen. Enerzijds zijn er 8⁴ levenskrachtige vmbo-colleges met 400 tot ruim 1000 vmbo-leerlingen en 2 brede scholengemeenschappen met 500 tot meer dan 1000 vmbo-leerlingen, verdeeld over alle leerwegen (inclusief gemengde en theoretische leerweg).

Anderzijds zijn er 19 kleinere vmbo-scholen, waarvan elf met overwegend LWOO-leerlingen, die een 'zorg' of 'schakel' functie vervullen. Slechts vijf daarvan worden ook officieel door de beide Samenwerkingsverbanden aangemerkt als 'zorgschool'. Onder de kleinere vmbo-scholen bevinden zich scholen met 'groen' vmbo, enkele vakcolleges (horeca, grafische techniek, techniek) en een vmbo-school die is opgenomen in een Beroepscollege met MBO (VM2 traject). Het onderwijsaanbod varieert van sterk vakgericht vmbo tot breed en oriënterend.

De belangstelling voor het vmbo is de afgelopen decennia in heel Nederland gestaag gedaald. Deze trend zal ook in Amsterdam doorzetten, zeker als stimuleringsprogramma's hun vruchten afwerpen en leerlingen met een niet-westerse achtergrond hun taalachterstand inhalen. Vmbo-scholen kunnen in dit proces van emancipatie, beroepsoriëntatie en versterking van de arbeidsparticipatie een sleutelrol vervullen.

⁴ Gedoeld wordt op de volgende vmbo-scholen: Bredero College (Meeuwenlaan), NOVAcollege, Montessori College Oost, College De Meer, Marcantcollege, Calvijn met Junior College, Huygens College, Wellant College

Analyse en oplossingsrichting: Voor de 8 levenskrachtige vmbo-scholen is het in dit kader van groot belang dat de samenwerking met het mbo verder wordt geïntensiveerd. De andere, kleinere vmbo-scholen zullen als gevolg van de dalende belangstelling nog sterker onder druk komen te staan. Schoolbesturen geven aan dat zij concrete voornemens hebben voor de inrichting van enkele grotere verticale Beroepscolleges en Vakcolleges vmbo-mbo, waarin kleinere vmbo-scholen een plek krijgen. Voor een deel van de leerlingen zal een brede beroepsoriëntatie en een intersectoraal aanbod aantrekkelijk zijn. Voor een andere (en waarschijnlijk kleinere) groep bieden juist gerichte vaktrajecten (horeca, economie, SDV, zorg, techniek) houvast om zich verder te ontwikkelen.

Om deze Beroepscolleges ook een functie te geven voor de hogere leerwegen (theoretisch/gemengd) is betrokkenheid van het HBO een belangrijke voorwaarde. Als deze Beroepscolleges erin slagen om ook verkorte leertrajecten vmbo-mbo-hbo aan te bieden, in combinatie met een aantrekkelijk beroeps perspectief (lucht/ruimtevaarttechniek, electro, installatie, ICT, handel/ondernemerschap) kan wellicht een antwoord gevonden worden op de huidige tekorten op de arbeidsmarkt. Voor het waarmaken van deze ambitie is gericht bestuurlijk overleg noodzakelijk om te komen tot een hervervorming van het huidige vmbo, in samenhang met het mbo.

De Samenwerkingsverbanden hebben vijf vmbo-scholen aangewezen als 'zorgschool'. Uit de inventarisatie blijkt dat veel meer scholen, volgens het eigen schoolbestuur, een zorgfunctie vervullen. Het lijkt me van groot belang dat de besturen van de Samenwerkingsverbanden in samenspraak met de betrokken schoolbesturen nagaan in hoeverre er een duidelijke zorgfunctie is voor elk van de elf genoemde 'zorglocaties'. De vraag is daarbij ook of deze zorg of schakelfunctie beter tot zijn recht komt op een zelfstandige, kleine locatie. Het lijkt verstandig om tenminste een aantal van deze zorglocaties en kleinere vmbo-scholen op te nemen in VM2-tracten.

5.4 West: onderwijsaanbod en aantrekkingskracht

In West (oud en nieuw West samen) wonen ruim 11.000 jongeren die voortgezet onderwijs volgen. Met 20 verschillende v.o. scholen is er sprake van een ruim aanbod in West: 4 (mavo/)havo/vwo scholen, een zelfstandige vmbo-tl school en een zelfstandig Gymnasium, 2 praktijkscholen, en maar liefst 11 vmbo-beroepsscholen, deels in combinatie met vmbo-t en havo. Toch is er geen sprake van een stabiel, toekomstbestendig scholenbestand in West. Ruim 60% van alle jongeren in West gaat naar een school in de eigen wijk. Het gaat daarbij vooral om vbo-beroepsgerichte leerlingen. Veel havo/vwo-leerlingen gaan naar scholen buiten West, met name naar de Lycea en categorale VWO-scholen/Gymnasia in Centrum/Zuid. Maar liefst 11 Lycea en categorale Gymnasia in centrum/zuid trekken elk tussen de 150 en 375 leerlingen uit West. De rest van de leerlingen uit West verspreidt zich over uiteenlopende scholen met een specifiek aanbod elders in de stad. Deze uittocht leidt ertoe dat met name het havo/vwo van de vier Lycea in West sterk onder druk staat. Zoals vaker bij mobiliteit is er sprake van zowel push- en pullfactoren: enerzijds komt uit bijeenkomsten van Koers Nieuw West naar voren dat de perceptie van basisscholen van de kwaliteit van de v.o.-scholen in West laag is, en de verklaring kan zijn voor het feit dat een groot aantal leerlingen categorale Gymnasia en Lycea bezoekt in centrum/zuid. De zwakke beeldvorming van de Lycea in West wordt overigens maar ten dele bevestigd door de beoordeling van de Onderwijsinspectie. Anderzijds lijkt de reputatie en naamsbekendheid van scholen in Centrum/Zuid per definitie beter - en ook in dit geval wordt dat niet altijd onderbouwd door een (betere) beoordeling van de Onderwijsinspectie.

Opvallend is, dat verschillende Lycea in West beschikken over een aansprekend onderwijskundig profiel (TTO, Technasium, LOOT), zonder dat dit in alle gevallen leidt tot grotere aantrekkingskracht. Belangrijke vragen in dit verband zijn, of dit onderwijsaanbod wel aansluit bij de vraag van ouders en leerlingen uit de wijk, en daarnaast of dit aanbod wel voldoende bekend is in de eigen omgeving.

Analyse en oplossingsrichting: Het verdient aanbeveling om de communicatie tussen de v.o.-scholen en het basisonderwijs sterk aan te halen en daarmee de bekendheid en perceptie van het v.o. in West te verbeteren, en tegelijk het voordeel te benutten van een snelle en gerichte communicatie over de vorderingen van leerlingen tussen v.o. en basisscholen binnen West. Daarnaast zal op korte termijn, in goed overleg tussen de betrokken besturen en de Gemeente, moeten worden besloten of de spreiding van het havo/vwo-aanbod kan verbeteren door verplaatsing van een school naar een ander deel van West.

Het vmbo in West bestaat voor meer dan de helft uit tamelijk kleine scholen, variërend tussen 100 en 280 leerlingen. Vier van deze zeven scholen hebben een zorg- of schakelfunctie. Daarnaast zijn er vier sterkere vmbo-scholen, met een grotere omvang (400 tot 1000 leerlingen) en een breder onderwijsaanbod, niet alleen qua sectoren maar ook qua leerwegen.

Analyse en oplossingsrichting: enkele schoolbesturen geven aan dat zij behoefte hebben aan gericht overleg tussen de (grootste) schoolbesturen in West. Ik stel voor dat de betrokken schoolbesturen op op korte termijn zelf een dergelijk overleg aangaan, om tot een doorbraak te komen die leidt tot versterking van de samenwerking tussen vmbo en mbo, tot een betere vakopleiding en doorstroming, en tot vermindering van de voortijdige schooluitval, zowel voor de lagere niveaus/leerwegen (VM2 trajecten) als voor de hogere niveaus (Kaderscholen). Een dergelijk overleg over West kan tevens de eerste steen leggen voor een stadsbrede herverkaveling van het vmbo, zoals in de vorige paragraaf is aanbevolen.

5.5 Oost/Zuidoost: onderwijsaanbod en aantrekkingskracht

Oostelijk Amsterdam bestaat in feite uit drie gebieden: Zuidoost (vnl. De Bijlmer), Oost en IJburg. In totaal wonen hier bijna 8.500 leerlingen. Ook voor dit deel van Amsterdam geldt, dat de scholen in Centrum/zuid een grote aantrekkingskracht uitoefenen.

Van alle (bijna 4.000) leerlingen in Zuidoost gaat 19% naar een school in Centrum/zuid, met name naar scholen die goed bereikbaar zijn (CSB, Berlagelyceum, St Nicolaaslyceum en Spinozalyceum). De wisselwerking tussen Oost en Zuidoost is eveneens aanzienlijk: 14.5% van de leerlingen gaat voornamelijk naar (vnl VBO) scholen in Oost (MCO, College De Meer, Stelle College), en naar het Pieter Nieuwlandlyceum. Opvallend daarnaast is de aantrekkingskracht van het NOVAcollege in West op een flink deel van de leerlingen uit Zuidoost. Gevolg van deze mobiliteit is, dat de vijf scholen in Zuidoost in totaal slechts 56% van alle leerlingen weten 'vast te houden'. Deze scholen ondervinden zowel concurrentie ten aanzien van het havo/vwo als van het vbo-beroepsgericht.

In Oost wonen ruim 4.500 leerlingen die kunnen kiezen uit 11 verschillende scholen voor v.o. - waarvan één op IJburg. Ondanks dit grote aanbod vindt er, sterker dan vanuit enige andere wijk, een flinke trek plaats van v.o. leerlingen uit Oost naar centrum/zuid (42.5%). Er zijn in totaal 12 v.o. scholen in Centrum/zuid die tussen de 90 en 300 leerlingen trekken uit Oost: 11 Lycea en Gymnasia, en daarnaast één vmbo-school (Huygens College/Zuiderlicht). Daarnaast gaat overigens ook een aanzienlijk aantal leerlingen uit Oost naar de OSB in Zuidoost. Gevolg van deze leerlingenbewegingen is, dat op dit moment slechts 40% van de leerlingen een school bezoekt in de eigen wijk.

Overigens blijkt ook uit de eerste cijfers van IJburg dat een aanzienlijk deel van de leerlingen naar scholen in het centrum te gaan. Het is de vraag of het hier gaat om een tijdelijk verschijnsel (i.c. oudere leerlingen die, na verhuizing, de school blijven bezoeken waarop ze al zaten).

Van oudsher telde de nieuwe wijk Zuidoost drie brede scholengemeenschappen: de OSB, Scholengemeenschap Reigersbos en het Augustinuscollege. Met de verandering van de bevolkingssamenstelling en van het imago van 'de Bijlmer', en met de verandering in schoolkeuzepatronen (meer voorkeur voor kleinere en categorale scholen) zijn de brede scholengemeenschappen - zij het in wisselende mate - onder druk komen te staan. Dit heeft er (mede) toe geleid dat het Augustinuscollege tegenwoordig een beperkt (vmbo) aanbod en een beperkte omvang heeft, en tevens geleid tot vermindering van de omvang van de scholengemeenschap Reigersbos. De OSB heeft zich door een sterke onderwijskundig en pedagogisch profiel, aan dit proces weten te onttrekken, al heeft ook deze school moeite om voldoende aantrekkingskracht te houden voor HAVO/VWO-leerlingen.

Analyse en oplossingsrichting: In het licht van de aanbevelingen over VMBO-beroepsgericht en de Lycea, lijkt het van groot belang dat de schoolbesturen in Zuidoost samen het initiatief nemen voor concrete stappen - zowel in de zin van verandering in het onderwijsaanbod, als in de zin van imagoverbetering en communicatie van het v.o. in Zuidoost.

In Oost vinden op dit moment veel nieuwe initiatieven plaats: opbouw Cygnus Gymnasium; herprofilering van Pieter Nieuwland, College de Meer en Amstellyceum/CML; samenwerking MCO/ROCvA en de VBO/MBO plannen van het ROCvA aan de zuidas. Verwacht mag worden dat deze combinatie van initiatieven zal leiden tot een grotere binding van leerlingen uit Oost aan de scholen in de 'eigen' wijk.

Het IJburgcollege is opgericht vanuit een samenwerkingsstichting waarin drie schoolbesturen vertegenwoordigd waren. Dit initiatief heeft plaatsgevonden met steun van de ledenvergadering van het OSVO, en was erop gericht te komen tot bestuurlijke samenwerking bij de stichting van nieuw v.o. op IJburg. Nu, als gevolg van de Governance Code van de VO-raad, de stichting IJburgcollege een meer zelfstandig karakter krijgt, is het van belang dat binnen het OSVO opnieuw gesproken wordt over de eerdere afspraken t.a.v. de vorming van de, tweede (en wellicht derde) vestiging op IJburg.

6. Samenvatting en aanbevelingen voor vervolgstappen tot 1 februari 2010

Het Amsterdamse voortgezet onderwijs bestaat uit een rijk palet aan scholen - met een variatie die in Nederland ongekend is. Uit dit rapport, dat voortbouwt op de bevindingen in 'Spiegel VO' en het RPO, komt naar voren dat er binnen dit onderwijsaanbod ook veel problemen bestaan, zowel qua levensvatbaarheid, onderwijskundige mogelijkheden en kwaliteit, als ten aanzien van de vraag of het huidige aanbod voldoende aansluit bij de onderwijsbehoefte van leerlingen en ouders.

Daarom is het van groot belang dat de schoolbesturen, in goed overleg met elkaar en met de Gemeente, afspraken maken en stappen zetten die leiden tot een levenskrachtig, kwalitatief sterk en goed geprofileerd onderwijsaanbod. Daarvoor is visie nodig, bestuurlijke lef, en de bereidheid tot actieve samenwerking tussen schoolbesturen en de Gemeente. Daarvoor is ook transparantie nodig, in de zin van kennis van de huidige situatie en inzicht in elkaars bestuurlijke voornemens. De transparantie die is bewerkstelligd met 'Kaarten op Tafel' kan de realiteitszin vergroten en kan helpen om een visie te ontwikkelen op de toekomst. Kwaliteit en onderwijskundige profilering vereisen immers een 'kritische massa' die op dit moment op verschillende scholen en afdelingen ontbreekt.

Met actieve medewerking van alle schoolbesturen is er een uitgebreide inventarisatie tot stand gekomen van de huidige situatie en van voornemens voor de toekomst (bijlage 3). Met deze inzet hebben alle schoolbesturen aangegeven dat zij het van belang achten om elkaar te informeren, en waar mogelijk na te gaan of er mogelijkheden zijn voor samenwerking en afstemming. Dat is een zeer belangrijke constatering. Hiermee komen alle kaarten op tafel te liggen. Uiteindelijk is het nodig dat alle partijen hun verantwoordelijkheid kennen en nemen, ieder vanuit zijn eigen maatschappelijke rol.

In paragraaf vijf zijn per prioriteit concrete aanbevelingen gegeven voor vervolgstappen. De hoofdlijnen heb ik hieronder nader uitgewerkt, aangevuld met een aantal andere elementen die uit de inventarisatie en de gesprekken naar voren is gekomen. Dit leidt tot de volgende aanbevelingen:

1. In algemene zin wordt 'kleinschaligheid' vaak genoemd als een belangrijk kenmerk van goed onderwijs. Ouders en leerlingen kiezen echter niet alleen voor 'kleinschaligheid' maar ook voor keuzemogelijkheden en kwaliteit van een school. Zoals eerder gesteld, vereist een gevarieerd en kwalitatief sterk onderwijsaanbod ook een zekere 'kritische massa'. Op dit moment bevindt zich in Amsterdam een groot aantal scholen en afdelingen met een te beperkte omvang om constante kwaliteit en voldoende keuzemogelijkheden voor leerlingen te kunnen waarmaken. Daarbij komt dat het aantal scholen zo groot is, en het profiel van sommige scholen zo onduidelijk of onbekend, dat veel bestuurders, en zeker basisscholen, ouders en leerlingen, moeite hebben om overzicht te krijgen. Zonder dat men altijd voldoende geïnformeerd is over het aanbod en de kwaliteit van de scholen in het eigen stadsdeel, kiezen veel ouders en leerlingen voor 'bekende scholen' in centrum/zuid. In 3 stadsdelen gaat 40% -60% van de leerlingen naar een school elders. Deze combinatie van factoren leidt tot een sluipend proces van uitholling van de omvang en kwaliteit van scholen en afdelingen. De tekenen daarvan zijn op verschillende plaatsen herkenbaar. Het is belangrijk om dat onder ogen te zien, omdat er voldoende voorbeelden bekend zijn van Amsterdamse scholen die, als gevolg van dalende belangstelling, langzamerhand er niet meer in slagen/slaagden hun onderwijsaanbod en onderwijskwaliteit overeind te houden, zonder dat tijdig besluiten werden genomen.

Aanbeveling 1a: Ik stel voor dat de schoolbesturen als eerste, met dit rapport als basis, intern het gesprek aangaan over samenvoeging van kleinere scholen en afdelingen tot eenheden die voldoende volume hebben om de noodzakelijke kwaliteit en keuzemogelijkheden te bieden (zie ook aanbevelingen in 5.1, 5.2 en 5.3).

Aanbeveling 1b: Het lijkt me van belang voor alle scholen dat er een forse stap gezet wordt op het gebied van de communicatie. Daarbij gaat het zowel om meer structurele en intensieve communicatie over leerlingen en schoolkeuze tussen het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs, als om een meer toegankelijke communicatie van het rijke en gevarieerde onderwijsaanbod in de stad voor ouders en leerlingen. De communicatiemiddelen die ons tegenwoordig ter beschikking staan zouden veel van de huidige problemen tijdens de voorlichtingsperiode kunnen helpen voorkomen. Ik stel voor dat het OSVO-bestuur het voortouw neemt om, in het kader van de Kernprocedure, te komen tot concrete verbeteringen op beide terreinen.

2. De kleinste scholen treffen we aan in het vmbo. Veel van deze scholen bieden hun leerlingen slechts beperkte keuzemogelijkheden, en hebben veel 'zorgleerlingen'. Opvallend is, dat veel méér kleine vmbo-scholen als 'zorgschool' worden aangemerkt dan er erkend zijn door de Samenwerkingsverbanden. In de gesprekken met schoolbesturen zijn, op grond van een analyse van deze zorgelijke situatie, bestuurlijke voornemens geuit voor de concretisering van de gedachte van de 'Beroepskolom' onder meer door de vorming van een aantal Beroepscolleges, waarin kleinere vmbo-scholen opgenomen worden.

Aanbeveling 2a: In aansluiting op de gesprekken met enkele schoolbestuurders stel ik voor dat de schoolbesturen met vmbo in West als eerste het initiatief nemen tot een overleg op korte termijn, om tot een doorbraak te komen die leidt tot versterking van de samenwerking tussen vmbo en mbo, tot een betere vakopleiding en doorstroming, en tot vermindering van de voortijdige schooluitval, zowel voor de lagere niveaus/leerwegen (VM2 trajecten) als voor de hogere niveaus (Kaderscholen). Een dergelijk overleg over West kan tevens de eerste steen leggen voor een stadsbrede herverkeuring van het vmbo.

Naast voornemens voor VM2-trajecten hebben schoolbesturen ook uitgesproken gedachten en opvattingen over de wijze waarop het (v)mbo-aanbod voor de hogere niveaus kan worden versterkt. Dat de noodzaak daartoe bestaat blijkt niet alleen uit de (te) lage deelname aan de niveaus 3 en 4 in het mbo, maar ook uit de tekortschietende belangstelling voor (bijv.) technische HBO-studies.

Aanbeveling 2b: Ik stel voor dat de twee ROC-besturen gezamenlijk het voortouw nemen voor een concrete pilot gericht op een (verkorte) doorlopende leerlijn voor de hogere leerwegen van het vmbo en het mbo op het HBO. Gezien de tekorten op de arbeidsmarkt, kan als eerste gedacht worden aan een doorlopende leerlijn voor beta/techniek.

3. Zoals eerder gesteld noemen schoolbesturen veel meer 'zorgscholen' dan de vijf die door de Samenwerkingsverbanden als zodanig worden aangemerkt.

Aanbeveling 3: Ik stel voor dat de Samenwerkingsverbanden overleggen met de betrokken schoolbesturen over het grote aantal VBO-scholen met een zorg- en/of schakelfunctie. Dit overleg zou erop gericht moeten zijn na te gaan of er mogelijkheden zijn voor een betere taakverdeling, en voor samenwerking tussen zorgscholen en de andere scholen voor VMBO en MBO.

4. Een ander belangrijk vraagstuk blijft de kwaliteit en profilering van de Lycea. Uit de inventarisatie komt naar voren dat er in Amsterdam sprake is van een rijk en gevarieerd aanbod van Lycea, die vrijwel alle ook bijzondere elementen aanbieden in hun vakinhoudelijke en vormingsaanbod - dan wel concrete voornemens daartoe hebben. Dit aanbod ontwikkelt zich tot nu toe in een 'vrije markt' waarbij opvalt dat verschillende initiatieven/profileringen elkaar overlappen.

Aanbeveling 4a: Nu er een goed overzicht is ontstaan stel ik voor dat het OSVO-bestuur het initiatief neemt voor een overleg tussen alle Lycea over de vraag 'wie doet wat'. Belangrijke aandachtspunten zijn of het aanbod aansluit bij de onderwijsbehoefte, of er sprake is van 'overaanbod' van bepaalde thema's dan wel of er thema's c.q. profileringen ontbreken die voor een compleet aanbod van belang kunnen zijn.

Het is, gezien het huidige overaanbod van Lycea en Gymnasia, van groot belang dat schoolleiders en -bestuurders van scholen met zeer kleine VWO-afdelingen nagaan in hoeverre voortzetting van hun huidige aanbod reëel is. Die vraag komt scherper op tafel te liggen voor die scholen die, door de beperkte omvang van hun VWO-afdeling er niet (langer) in slagen om te voldoen aan de kwaliteitseisen van de Onderwijsinspectie. Afstoten van een atheneum kan ook ruimte bieden om het vizier beter te richten op de specifieke groep van havo/(mavo) leerlingen. In andere delen van Nederland zijn er inmiddels scholen die ervaring hebben opgedaan met een 'HAVO-competent' benadering die beter recht doet aan de eigen competenties van (MAVO/)HAVO-leerlingen.

Aanbeveling 4b: Als eerste zullen schoolbesturen in eigen huis dit vraagstuk indringend moeten bespreken. Vervolgens kan dit onderwerp worden meegenomen in het overleg dat hiervoor wordt voorgesteld. Voor een flink deel van de (te) kleine Lycea lijkt er een goed alternatief mogelijk in de vorming van een sterke MAVO/HAVO-school, zeker als deze goede aansluiting geeft op een (MBO-)HBO route in een bepaalde sector.

5. Uit het overzicht komt naar voren dat er, ondanks de bewonderenswaardig forse investering van de Gemeente Amsterdam en van verschillende schoolbesturen in de afgelopen nog periode, nog steeds veel werk te verzetten valt op huisvestingsgebied. In veel gevallen bestaan daarvoor ook al plannen, en wordt ook al overleg gevoerd met de Gemeente. Enkele schoolbesturen geven aan dat ze moeite hebben met de wijze waarop de Gemeente haar huisvestingsrol vervult. Naast waardering voor de integere en betrokken wijze waarop de verantwoordelijke ambtenaren hun werk verrichten, wordt opgemerkt dat er nauwelijks sprake is van een afgewogen en proactief beleid. Gesteld wordt dat dit huisvestingsbeleid meer een uitdrukking zou moeten zijn van de gemeenschappelijke visie die spreekt uit het huidige RPO, dan een optelsom van individuele keuzes. Daarnaast maken schoolbesturen zich zorgen over de gevolgen van de financiële crisis en Rijksbezuinigingen op het Gemeentefonds voor het onderwijshuisvestingsbudget van de Gemeente.

Aanbeveling 5: Gezien de aangekondigde financiële maatregelen en de analyse in deze nota, stel ik voor dat de Gemeente Amsterdam zelf het voortouw neemt om nog vóór 1 februari overleg te voeren met het OSVO-bestuur en rechtstreeks met de schoolbesturen waarmee huisvestingsafspraken bestaan. In dat overleg zal gesproken moeten worden over de financiële ruimte voor en de visie op het onderwijshuisvestingsbeleid. Daarbij zal ook moeten worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor schoolbesturen die dat wensen om de integrale huisvestingsverantwoordelijkheid over te nemen.

Naast deze meer algemene en urgente aanbevelingen zijn er nog een aantal suggesties uit paragraaf 5 en een aantal opmerkingen van individuele schoolbesturen die voor het vervolg van belang kunnen zijn. Het gaat daarbij om de volgende punten:

6. Het IJburgcollege is opgericht vanuit een samenwerkingsstichting waarin drie schoolbesturen vertegenwoordigd waren. Dit initiatief heeft plaatsgevonden met steun van de ledenvergadering van het OSVO, en was erop gericht te komen tot bestuurlijke samenwerking bij de stichting van nieuw v.o. op IJburg. Nu, mede als gevolg van de Governance Code van de VO-raad, de stichting IJburgcollege een meer zelfstandig karakter krijgt, stel ik voor dat het OSVO-bestuur contact opneemt met het IJburgcollege om te overleggen over de eerdere afspraken t.a.v. de vorming van de, tweede (en wellicht derde) vestiging op IJburg.
7. In het licht van de aanbevelingen over VMBO-beroepsgericht en de Lycea, lijkt het me verstandig dat de schoolbesturen in Zuidoost samen het initiatief nemen voor concrete stappen - zowel in de zin van samenvoeging c.q. verandering in het onderwijsaanbod, als in de zin van imagoverbetering en communicatie van het v.o. in Zuidoost.
8. Enkele schoolbesturen hebben aandacht gevraagd voor een element dat tot nu toe in het kader van het RPO ongenoemd is gebleven: de aanwezigheid van voldoende algemeen toegankelijk onderwijs in Amsterdam. In principe hoort de Gemeente erop toe te zien dat hiervan sprake is. De indruk bestaat dat deze functie niet actief ter hand genomen wordt. Niet alleen in materiële maar ook in formele zin kan dit punt van belang zijn, zoals bleek tijdens een juridische procedure inzake (uit)loting van leerlingen. Ik stel voor dat het OSVO-bestuur inventariseert welke van de aangesloten schoolbesturen 'algemene toegankelijkheid' voor alle leerlingen op dit moment in hun statuten hebben vastgelegd. Op basis daarvan kan worden vastgesteld of er echt sprake is van een probleem, en of het nodig is dit onderwerp te bespreken met de Gemeente.
9. De bestuurder van Orion (VSO) stelt voor, na te gaan of bepaalde bouwprojecten gecombineerd kunnen worden met de nieuwbouwplannen voor het VSO. In het kader van 'Passend Onderwijs' is het van belang te bekijken of op een aantal locaties in reguliere scholen ruimtes voor geïndiceerde leerlingen kunnen worden ingericht waar bijvoorbeeld medische behandelingen, therapieën etc. plaats kunnen vinden zodat leerlingen daarvoor zo min mogelijk hoeven te verzuimen. Aansluitend hierop stel ik voor dat de betrokken bestuurder zelf het voortouw neemt voor een apart overleg tussen enkele besturen voor VSO, VMBO en MBO waarbij wordt verkend of met VMBO of MBO-locaties in de buurt bepaalde praktijklokalen en faciliteiten kunnen worden gedeeld.

7. Tot slot: het vervolg

Met deze inventarisatie en analyse is een eerste stap gezet. Alle schoolbesturen kunnen hiermee de huidige situatie beter overzien. Alle kaarten liggen nu op tafel. Het echte ‘spel’ kan nu beginnen. In de ALV van het OSVO van 9 december j.l. zijn de hoofdlijnen en aanbevelingen uit dit rapport unaniem onderschreven. Daarmee is een basis gelegd voor intern beraad van schoolbesturen over de eigen plannen.

Waar het vervolgens op aan komt is, dat dit interne beraad op korte termijn leidt tot actief overleg tussen schoolbesturen, en tot concrete keuzes en maatregelen. Het bestuur van het OSVO heeft daartoe een aantal concrete vervolgstappen voorgesteld, die eveneens na bespreking in de ALV van het OSVO zijn vastgesteld. Ik hoop dat, met deze vervolgstappen, ‘Kaarten op Tafel’ een nieuwe impuls geeft aan een levenskrachtig, kwalitatief sterk en overzichtelijk aanbod van voortgezet onderwijs in Amsterdam.

Amsterdam, 10 december 2009.

Pieter Hetteema
Publiek Leiderschap

Bijlage 1. Visie en uitgangspunten RPO Amsterdam

Onderstaande punten vormen de basis voor het RPO en voor de verdere ontwikkeling van het VO in Amsterdam.

1. De schoolbesturen in Amsterdam onderkennen hun gezamenlijke wettelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit, spreiding en bereikbaarheid van het gehele voortgezet onderwijs in de stad Amsterdam.
2. Kwaliteit is de essentie. Kwaliteit niet alleen in de zin van voldoen aan de deugdelijkeisen van de Onderwijsinspectie, maar ook in de zin van de ‘gepercipieerde kwaliteit’ zoals ouders en leerlingen die ervaren en wensen. Iedereen heeft immers recht op goed onderwijs dat aansluit op de behoefte aan kwaliteit.
3. De schoolbesturen zijn bereid gezamenlijk concrete stappen te nemen en alle benodigde instrumenten te gebruiken om de leerlingen in Amsterdam onderwijs te bieden van een gegarandeerde (volgens de normen van de Onderwijsinspectie) en verwachte (voldoend aan de verwachtingen van ouders en leerlingen) kwaliteit.
4. Amsterdam kent een grote variëteit aan leerlingen en onderwijsbehoeften. Stadsbreed dient er voor al die leerlingen een compleet en innovatief aanbod te zijn in alle schoolsoorten.
5. Mede gezien de goede bereikbaarheid van de voorzieningen kunnen er tussen de stadsregio’s verschillen in aanbod bestaan. In elke windrichting worden tenminste alle schoolsoorten, dat wil zeggen vwo, havo, vmbo-t (mavo) en beroepsgericht vmbo (vbo), aangeboden.
6. Onderpresteren van scholen vraagt om een voortvarende aanpak. zowel ten aanzien van de eisen van de Inspectie als ten aanzien van de meer specifieke kwaliteitseisen van ouders en leerlingen. Dit vraagt om gerichte maatregelen, om te beginnen in die delen van de stad en op die scholen c.q. afdelingen waar de kwaliteit aantoonbaar onder de maat is.
7. a. De huidige zestien onvoldoende presterende scholen c.q. afdelingen moeten binnen drie jaar het minimaal gewenste kwaliteitsniveau bieden. Dit streven doet echter geen recht aan een belangrijke maatschappelijke werkelijkheid: het is voor de breedte van het onderwijsaanbod soms nodig een afdeling in stand te houden opdat “laatbloeiers” de mogelijkheid behouden – met de nodige vertraging – alsnog een “hoger” diploma te behalen. Om hiervoor ruimte te bieden stellen de Amsterdamse schoolbesturen zich als doel dat binnen drie jaar het bestaande aantal onvoldoende presterende scholen c.q. afdelingen tot ten minste de helft is teruggebracht. Daarbij willen we aantekenen dat de vigerende beoordelingssystematiek van de Inspectie geen recht doet aan de hier bedoelde afdelingen; de schoolbesturen zullen hierover in overleg treden met de Inspectie.
b. De schoolbesturen van de (op dit moment twee) ‘zeer zwakke’ scholen geven we het dringende advies om de betreffende scholen c.q. afdelingen te sluiten, indien er binnen drie jaar na 2009 nog geen duidelijke verbetering zichtbaar is.
8. In aanvulling op het gestelde onder 7 hebben de afdelingen VWO van brede scholengemeenschappen en Lycea die onvoldoende presteren op de beide soorten kwaliteitseisen, de opdracht extra werk te maken van hun kwaliteit en profilering.
9. Het onderwijs wil een bijdrage leveren aan de overdracht van cultuur en kennis, en aan maatschappelijke oriëntatie en cohesie. Om deze doelstelling te kunnen realiseren is het van belang dat zowel de leerlingenpopulatie als het docentencorps een goede afspiegeling vormen van de samenleving. De schoolbesturen spreken uit in de komende tijd tot een pakket aan concrete maatregelen te komen dat kan bijdragen aan het bevorderen van de diversiteit van scholen. Het vraagstuk van diversiteit laat zich echter niet alleen binnen en

- door het onderwijs oplossen. Samenwerking tussen onderwijs en gemeente is op dit punt noodzakelijk.
10. Om haar functie voor de Amsterdamse samenleving, en met name leerlingen en ouders, goed te kunnen vervullen is er tevens behoefte aan een divers samengesteld scholenaanbod, dat zowel categorale scholen omvat, breder samengestelde scholen, als (vmbo)scholen met een verticale verbinding met het vervolgonderwijs (mbo). Deze verschillende soorten scholen kunnen elk een goede functie vervullen. Daarom is het van groot belang dat er een goede balans blijft bestaan tussen deze verschillende schoolsoorten, rekening houdend met de veranderingen in de maatschappelijke vraag.
 11. a. De laatste jaren neemt de behoefte van ouders en leerlingen aan categorale VWO-scholen merkbaar toe. Om recht te doen aan deze verandering in de schoolkeuze is in de afgelopen jaren het initiatief genomen voor de start van twee nieuwe Gymnasia. Zoals hiervoor aangegeven, willen we een goede balans bewaren tussen categorale scholen en bredere scholengemeenschappen. Daarom zullen de schoolbesturen zich in de komende drie jaar beperken tot vijf Gymnasia met een capaciteit van maximaal 800 leerlingen. Daarmee is de capaciteit van de categorale VWO scholen (inclusief het Amsterdams Lyceum) in tien jaar tijd meer dan verdubbeld. Van de ruim 10.000 VWO leerlingen zal ongeveer de helft een categorale VWO-school bezoeken. Dit houdt in dat de capaciteit van VWO-afdelingen van de 22 breder samengestelde scholen terugloopt tot ruim 5000 leerlingen. De schoolbesturen van deze scholengemeenschappen met VWO spreken uit actief werk te (blijven) maken van verdere profilering en kwaliteitsverbetering van hun VWO -aanbod, zodat ouders en leerlingen een aansprekend aanbod wordt geboden. In deze zin zijn al een aantal initiatieven genomen (w.o. Technasium, TweeTalig Onderwijs, Bèta-streaming). Daarnaast zal onderzocht moeten worden voor welke scholengemeenschappen behoud van een VWO-afdeling niet langer mogelijk of wenselijk is, en welke alternatieven er zijn voor versterking van het HAVO en/of MAVO-aanbod.
b. Naast een voorlopige beperking van de capaciteit van categorale Gymnasia, spreken de schoolbesturen ook het voornemen uit om de capaciteit van het totale (voortgezet) onderwijsaanbod in de windrichtingen centrum en zuid in de komende drie jaar te beperken tot de huidige omvang. Voorwaarde voor deze beide beperkingen is wel, dat de schoolbesturen van de andere scholen met VWO-afdelingen in de komende drie jaar zorgen voor een voldoende aantrekkelijk alternatief, zowel qua profilering als kwaliteit.
 12. Het beroepsgerichte VMBO staat onder druk, als gevolg van teruglopende belangstelling. Enerzijds wil het OSVO met het basisonderwijs spreken over de advisering van ouders en leerlingen t.a.v. de schoolkeuze. Anderzijds noopt deze constatering ertoe de positie van het beroepsgerichte VMBO in zijn stadsbrede samenhang te bezien en waar nodig te reorganiseren. Het beroepsgerichte VMBO vraagt om een gevarieerd, innovatief en flexibel aanbod, dat voldoet aan de behoeften van de leerlingen en van de arbeidsmarkt. Uitgangspunt is daarom dat er in Amsterdam zowel een specifiek, vakgericht VMBO-aanbod is, als een breed, oriënterend, intersectoraal aanbod.
 13. Een goede aansluiting op het MBO is een dringende noodzaak, omdat vooral in deze schakel het risico van voortijdige schooluitval het grootst is. Voor de lagere niveaus kunnen VM2-trajecten een goede functie vervullen.
 14. In de stad dient voldoende aanbod te zijn van MAVO/VMBO-T. Ouders en leerlingen in Amsterdam hechten er aan dat in het MAVO/VMBO-T zowel de doorstroom naar het HAVO als naar het MBO is gewaarborgd. Naast VM2-trajecten zal ook aandacht besteed moeten worden aan verbetering van de aansluiting tussen de hogere leerwegen van het VMBO (kader, gemengd en theoretisch) en die van het MBO (niveau 3 en 4). Veel ouders en leerlingen hebben een voorkeur voor MAVO/VMBO-T -afdelingen bij scholengemeenschappen met HAVO/VWO. Wij achten het de verantwoordelijkheid van

- de betrokken schoolbesturen om het imago van de leerroute van het vmbo-t/mavo te verbeteren, en concrete initiatieven te nemen voor een aansprekende profilering.
15. Op alle thema's is op een of andere manier betrokkenheid van de gemeente nodig. Besturen spreken uit dat de gemeente die rol mag en moet spelen, waarbij gemeente en schoolbesturen uiteraard hun eigen wettelijke verantwoordelijkheid houden en waarmaken. Besturen zullen de rol en verantwoordelijkheid van besturen en gemeente concretiseren. Dat bevordert de samenwerking. Zo komt de gewenste kwaliteitsverbetering eerder in zicht. Besturen en gemeente weten dan wat zij van elkaar kunnen verwachten en zijn zo beter in staat elkaar aan te spreken op hun rol, op hun verantwoordelijkheid en op hun resultaten. Deelname van de scholen aan het landelijke project "Vensters voor Verantwoording" helpt hierover helder te communiceren naar ouders en de maatschappelijke omgeving.
 16. Medegebruik door besturen van elkaars gebouwen in alle mogelijke varianten is uitgangspunt bij het oplossen van huisvestingsknelpunten, waarbij richtlijnen en uitgangspunten nader zullen worden vastgesteld.
 17. De Kernprocedure I wordt versterkt met capaciteitsafspraken vooraf en handhaving achteraf. Verbetering van de communicatie naar ouders en leerlingen hoort hierbij.
 18. De geconstateerde problemen moeten in alle windrichtingen voortvarend aangepakt worden. Eerste prioriteit hebben de regio's West en Oost /Zuidoost, omdat daar de problemen op alle thema's het grootst zijn.

